„NIWA" TYGODNIK BIAŁORUSKI — CENA 60 gr

Ніва

№ 16 (112) БЕЛАСТОК, 20 КРАСАВІКА 1958 г. ГОД III

РЭВОЛЮЦЫЯ —
ВАЖНАЯ РЭЧ, БЕЗУМОУНА,
АДЗІН НЕ УЗНІМЕШ,
ШТО-Б НЕ РАБІУ.
АЛЕ ІЛЫЧ
НАЙПЕРШЫМ
МІЖ РОУНЫХ
ПА СІЛЕ ВОЛІ
І РОЗУМУ БЫУ.

Уладзімір Маякоўскі

Ленін на парадзе войск Усевобуча сядзіць на борце грузавіка, з якога выступаў з прамовай. Масква, 25 мая 1919 года. *Фото — П. Ацупа.*

Жыватворчыя ідэі

22 красавіка споўніцца восемдзесят восем гадоў з дня нараджэння Владзіміра Ільіча Леніна — найвялікшага генія чалавецтва, заснавальніка і правадыра першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы. Няма на зямлі краіны, дзе не ведалі-б імя Леніна. Ва ўсіх кутках зямнога шара імя Леніна стала сімвалам барацьбы з цёмнымі сіламі зла і сацыяльнай няспраядлівасці, сцягам і ўвасабленнем барацьбы за мір, за свабоду соцень мільёнаў простых людзей. Жыватворчыя ідэі Леніна, якія ўсё больш і больш авалодваюць масамі, з'яўляюцца магутнай рухаючай сілай грамадскага развіцця. Ленінская тэорыя сацыялістычнай рэвалюцыі, з'явіўшыся вялікім навуковым адкрыццём, развязала рэвалюцыйную ініцыятыву працоўных мас у краінах Еўропы і Азіі.

Ленін усебакова развіў марксісцкае вучэнне аб дыктатуры пралетарыяa, абгрунтаваў неабходнасць яе ў пераходны ад капіталізма да сацыялізма перыяд. Аб'ектыўная неабходнасць дыктатуры рабочага класа, падкрэсліваў Ленін, абумоўлена антаганістычным характарам класавай барацьбы, непрымірымасцю інтарэсаў буржуазіі і працоўных.

— Вышэйшым прынцыпам пралетарскай дыктатуры, вучыў Ленін, з'яўляецца саюз рабочага класа і сялянства, якія складаюць пераважную большасць грамадства. Саюз гэтых класаў, пры кіруючай ролі рабочага класа, як неаднаразова падкрэсліваў Ленін, вось тая адзіная прагрэсіўная сіла, якая здольна пераадолець супраціўленне эксплуататараў і давесці да канца рэвалюцыйнае пераўтварэнне грамадства. Разам з тым гэты саюз служыць сведчаннем таго, што дыктатура пралетарыята выражае інтарэсы ўсяго народа, прадстаўляе сабой дзяржаву народа, вышэйшы тып дэмакратыі ў класавым грамадстве.

Ленін стварыў стройнае і цэльнае вучэнне па нацыянальнаму пытанню, якое адыграла велізарную ролю ў згуртаванні пралетарыята і ў аб'яднанні вакол яго ўсіх прагрэсіўных сіл вызваленчага руху. Ён стаяў за роўнапраўе народаў, рашуча адмаўляў усе і ўсякія формы прымусу ў адносінах да нацыянальнасцей.

— Толькі на аснове добраахвотнасці і роўнапраўя можа быць ажыццёўлена трывалае аб'яднанне народаў, — указваў Ленін. У працах Владзіміра Ільіча дана знішчальная крытыка нацыяналізма, які раздзяляе рабочых розных нацый, праследуе мэту ўмацавання панавання адной нацыі за лік другой. Нацыяналізму Ленін супрацьпаставіў інтэрнацыяналізм — еднанне працоўных без адрознення нацыянальнасці і расы для сумеснай барацьбы за дэмакратыю і сацыялізм.

Намячаючы праграму будаўніцтва сацыялізма, Ленін падкрэсліваў важнейшае значэнне для пераможнага яе ажыццяўлення творчай актыўнасці і самадзейнасці мас.

— Жывая творчасць мас — гаварыў ён — вось асноўны фактар новай грамадскасці. Сацыялізм жывы, творчы, будуецца самымі народнымі масамі. Ленін пастаянна паўтараў, што розум дзесяткаў мільёнаў творцаў дае нешта нязмерна больш высокае, чым самае вялікае і геніяльнае прадбачанне.

Неабвержныя факты сведчаць аб тым, што гісторыя развіваецца па тых законах, якія адкрыты былі марксісцка-ленінскай навукай.

З жыцця БГ-КТ

Пасяджэнне Прэзідыума ГП БГ-КТ

9 красавіка г. г. адбылося першае пасля II-га З'езду пасяджэнне Прэзідыума Галоўнага Праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства. На пасяджэнні, між іншым, шырока гаварылася аб тым, што трэба рабіць, каб праца Таварыства стала больш эфектыўнай.

Маючы на ўвазе актывізацыю Аддзелаў Таварыства, члены Прэзідыума былі згодны, што трэба абавязкова ўтрымаць штатных сакратароў. Без людзей, якія займаліся-б толькі справамі Таварыства, трудна падняць на вышэйшы ўзровень працу ў Аддзелах. У мэтах ажыўлення працы Таварыства ў Беластоку пастаноўлена неадкладна заняцца падрыхтоўчай працай да арганізацыі Беластоцкага Аддзела БГ-КТ. Вырашана заняцца актывізацыяй існуючых і арганізацыяй новых гурткоў БГ-КТ, якія з'яўляюцца пунктамі апоры Таварыства ў беларускіх вёсках. Абмяркоўвалася таксама магчымасць арганізацыі школьных гурткоў Таварыства якія-б гуртавалі школьную моладзь, пачынаючы ад V-га класа.

У цэнтры ўвагі Прэзідыума былі справы асветы, справы кадравага забеспячэння нашых школ. У сувязі з гэтым вырашана заняцца рэкрутацыяй на кафедру беларускай філалогіі пры Варшаўскім універсітэце і на аддзяленне беларускай філалогіі пры завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку. Таварыства прыйдзе з канкрэтнай дапамогай у арганізацыі экскурсіі ў БССР для студэнтаў з беларускай філалогіі ў Беластоку.

Многа месца прысвечана справам культуры, справам арганізацыі культурнай працы ў беларускіх вёсках. Зразумела, што да арганізацыі культурнага жыцця патрэбны людзі, якія-б мелі вопыт у культурнай працы. Вялікім дапаможнікам у падрыхтоўцы гэтых людзей з'яўляюцца курсы для культработнікаў, арганізаваныя Міністэрствам культуры і Галоўным Праўленнем ЗМВ. На двутыднёвы курс, арганізаваны ГП ЗМВ, які адбудзецца ў чэрвені ў Простках у Элцкім павеце, будуць запрошаны спецыялісты па справах тэатра, хору, бібліятэк і клубнай працы з Мінска. Міністэрства культуры арганізуе месячны курс у ліпені. Трэба, каб на гэтыя курсы паехала магчыма большая колькасць зацікаўленых справамі арганізацыі культурнага жыцця людзей, кіраўнікоў і ўдзельнікаў мастацкіх калектываў, настаўнікаў, моладзі беларускіх вёсак. Таварыства павінна неадкладна заняцца рэкрутацыяй на гэтыя курсы.

Звярнулася таксама ўвага на справы беларускіх радыёперадач. Таварыства атрымала ўжо дазвол на радыёперадачы на беларускай мове праз мясцовыя радыёвузлы. Арганізацыяй і апрацоўкай радыёперадач кіруе грамадская рэдакцыйная група пры ГП БГ-КТ. Да гэтага часу адбылося ўжо 8 радыёперадач — праз радыёвузлы Крынкі, Гарадок, Міхалова і Рыбалы. Беластоцкая радыёстанцыя з дапамогай Таварыства, прыступае ўжо да арганізавання, пачынаючы ад 1 мая г. г. беларускіх радыёперадач, якія будуць адбывацца 2 разы ў тыдні.

Да рэалізацыі ўсіх гэтых пастаноў існуюць рэальныя магчымасці. Зроблены ўжо першыя крокі ў іх рэалізацыі. Хуткім крокам пойдзем наперад, калі ў рэалізацыю пастаноў Прэзідыума ГП уключыцца шырокі актыў Таварыства.

В. Ш.

«Край рад»

У студзені г. г. польскі чытач атрымаў новы, каляровы, багата ілюстраваны савецкі часопіс на польскай мове «Край рад», які шырока інфармуе нашае грамадства аб жыцці Савецкага Саюза. «Край рад» выходзіць два разы ў месяц.

У часопісе змяшчаюцца матэрыялы, прысвечаныя дасягненням савецкай навукі.

Вось, напрыклад, №2 часопіса знаёміць нас з метадамі навуковага вывучэння космасу, а апошні, № 7 часопіса, піша аб новых электронных матэматычных машынах, якія выконваюць складаныя дзеянні. Даволі шмат месца ў часопісе займаюць багата ілюстраваныя артыкулы аб новых савецкіх фільмах. Раім прачытаць артыкул у № 4 часопіса, у якім гаворыцца аб кінотрылогіі «Сёстры» паводле выдатнага твора рускай мастацкай літаратуры «Блуканне па пакутах» А. Талстога. «Край рад» змяшчае таксама літаратурныя матэрыялы. № 3 часопіса змяшчае вершы члена Дзяржаўнай Рады ПНР Озгі-Міхальскага, які з'яўляецца паэтам і свае творы напісаў пад уплывам падарожжа па Савецкім Саюзе.

№ 7 «Краю рад» змяшчае цікавыя матэрыялы аб пабыўцы выдатнага савецкага паэта Уладзіміра Маякоўскага ў Польшчы ў 1927 годзе і аб яго творчых сувязях з польскім літаратурным мірам. №5 часопіса знаёміць чытачоў з Музеям Адама Міцкевіча ў Навагрудку (БССР).

Абагульняючы трэба адзначыць, што новы савецкі часопіс «Край рад» выдаецца на высокім паліграфічным узроўню і ў лёгкай, цікавай форме знаёміць нас з рознастайнымі праявамі жыцця нашага ўсходняга суседа.

М. М.

У справе змены пенсій

28 сакавіка Сейм выдаў новую пастанову аб пенсіях і соцыяльным забеспячэнні. Гэтая пастанова ўводзіць значныя паляпшэнні ў матэрыяльным становішчы тых, якія атрымоўваюць пенсіі. Падаем толькі найважнейшае пастановы гэтага закону.

Ужо дэкрэт з 25 чэрвеня 1954 г. значна павысіў стаўкі старэчых і інвалідскіх пенсій. Аднак дэкрэт гэты не адносіўся да ўсіх пенсіянераў. Усе тыя, якія звярнуліся аб прызнанне пенсій перад уваходам у жыццё гэтага дэкрэта лічацца прыналежнымі да гэтак званага «старога партфеля» і атрымоўваюць ніжэйшую пенсію.

Новы закон зносіць усялякія розніцы, якія дагэтуль існавалі. Закон не змяніў абавязковага дагэтуль падзелу працаўнікоў на дзве катэгорыі.

Да катэгорыі першай належаць працаўнікі, якія працуюць «пад зямлёй», або ў абставінах шкодных для здароўя.

Да другой катэгорыі ўлічваюцца іншыя працаўнікі.

Згодна з пастановай ад 27.IV.1956 г. аб правах і абавязках настаўнікаў, апошніх уключаецца ў I катэгорыю.

Прыналежнасць да той ці іншай катэгорыі мае ўплыў на стаўку пенсіі, а таксама значэнне пры ўстанаўленні старэчага веку. Старэчы век у I катэгорыі становіць 60 год для мужчыны, 55 год для жанчыны, тады, калі ў II катэгорыі для мужчыны 65 год, для жанчыны 60 год.

Усе тыя, якія дагэтуль атрымоўвалі пенсію паводле «старога партфеля» атрымаюць, на аснове новага закону, старэчую пенсію, калі дажылі адпаведных гадоў. Тыя, якія не маюць яшчэ старэчага веку, атрымаюць інвалідскую пенсію, пры гэтым тыя, якія не працуюць, будуць ўлічаны да II інвалідскай групы, якія працуюць — да III.

Стаўкі пенсій значна павышаюцца. І так старэчая пенсія, калі пенсіянер зарабляў да 1.200 зл у месяц, павышаецца да 75 прац. зарплаты.

Старэчую пенсію будуць атрымоўваць толькі тыя, якія не працуюць.

Тым, якія дагэтуль працавалі і атрымоўвалі старэчую пенсію, калі іх заработак разам з пенсіяй не перавышалі 1.000 зл. у месяц, у выпадку звальнення з працы да канца бягучага года, пенсія будзе аблічвацца ад заработку і той пенсіі, якую яны дагэтуль атрымоўвалі.

Надалей абавязвае падзел інвалідаў на тры групы.

Да першай групы належаць няздольныя да ніякай працы, якія патрабуюць апекі; да другой няздольныя да працы, якія могуць абыходзіцца без апекі, і да трэцяй — здольныя да працы несістэматычнай, пры скарочаным дню працы, або ў іншай прафесіі, якая вымагае ніжэйшых кваліфікацый.

Паводле новага закону інвалідскія пенсіі з прычын іншых чым няшчасны выпадак, або хвароба выкліканая ўмовамі працы — выплачваецца ў вышыні роўнай розніцы паміж зарплатай, якую працаўнік атрымоўваў перад зніжэннем працаздольнасці, а заработкамі, якія атрымоўвае цяпер.

Толькі пасля звальнення з працы, гэткія інваліды атрымоўваюць пенсію ў працэнтах заработку:

	I катэгорыя.	II катэгорыя.
групы: I	90 прац.	80 прац.
II	70 прац.	65 прац.
III	55 прац.	45 прац.

Калі-ж інваліднасць паўстала ў выніку няшчаснага выпадку, або хваробы выкліканай умовамі працы, то інвалід атрымоўвае, калі не працуе і не мае ніякага іншага даходу, у I групе 100 прац. зарплаты, у II — 80 прац. і ў III — 65 прац. пры зарплаце да 1.200 зл. Калі-ж інвалід працуе, або мае іншыя даходы, то выплачваецца яму адпаведна да групы інвалідства 90, 70 і 50 прац. зарплаты.

Ва ўсіх прыведзеных выпадках працэнты аблічваюцца ад заработку, які не перавышае 1.200 зл. Ад павышэння заработку ад 1.200 і да 2.000 зл. аблічаецца 20 прац., а ад павышэння звыш 2.000 зл — 15 прац.

Абмежаванне максімальнай стаўкі, якая існавала дагэтуль — новы закон зносіць. Затое ён устанаўляе, што пенсія не можа быць ніжэйшай чым 500 зл., а для ўдавы 360 зл.

У выніку гэтых павышэнняў пенсій бюджэт пенсій павысіцца з 4.955 міл. зл. у 1957 годзе да блізка 9 мільярдаў злотых.

Эканамічнае пагадненне паміж СССР і Польшчай

Адносіны паміж краінамі соцыялістычнага лагера ўсё больш умацоўваюцца, бо яны будуюцца на аснове ўзаемнай выгады, брацкай узаемадапамогі і пачуцця ўзаемнага абавязку. Такія адносіны могуць існаваць толькі пры соцыялістычным ладзе, дзе працоўныя з'яўляюцца гаспадарамі свайго лёсу.

Доказам гэтых дружалюбных адносін з'яўляецца таксама падпісанае паміж СССР і Польшчай эканамічнае пагадненне.

У сувязі з падрыхтоўкай сямігадовага плана развіцця народнай гаспадаркі СССР і пяцігадовага плана развіцця народнай гаспадаркі ПНР з 2-га да 9-га красавіка ў Маскве адбываліся перагаворы паміж дэлегацыяй СССР і дэлегацыяй Польшчы.

У перагаворах, якія адбываліся ў абставінах поўнага ўзаемаразумення, дэлегацыі абмяняліся думкамі па пытаннях далейшага развіцця ўзаемнага тавараабароту паміж абедзвюма краінамі. Пры гэтым дэлегацыі адзначылі, што эканамічнае супрацоўніцтва і ўзаемны тавараабарот паміж абедзвюма краінамі развіваюцца на аснове поўнага роўнапраўя і ўзаемнай выгады.

У выніку перагавораў дэлегацыі выказалі думкі аб магчымасці значнага павелічэння ўзаемнага тавараабароту ў 1961 — 1965 гадах і ў асноўным вызначылі ўзаемныя пастаўкі важнейшых тавараў за ўказаны перыяд.

Прадугледжваюцца пастаўкі з Совецкага Саюза ў Польшчу жалезнай, марганцавай і хромавай руд, цынкавых канцэнтратаў, азбесту, нафты і нафтапрадуктаў, апатытавых канцэнтратаў, бавоўны, ільнянага валакна і іншых тавараў, а таксама абсталявання для будуючыхся ў нашай краіне прамысловых прадпрыемстваў, у прыватнасці, металургічнага камбіната імя Леніна, цеплаэлектрацэнтралі ў Туруве магутнасцю 1.200 тыс. квт., гідраэлектрастанцыі ў Влацлаўку магутнасцю 150 тыс. квт., а таксама абсталявання для рэканструкцыі прадпрыемстваў тэкстыльнай прамысловасці.

З Польшчы ў СССР прадугледжваецца пастаўка каменнага вугля, коксу металургічнага, праката чорных металаў, труб сталёвых, цынку, соды, а таксама марскіх суднаў, рухомага чыгуначнага саставу і абсталявання для заводаў па вытворчасці будаўнічых матэрыялаў драўняна - валакністых пліт цукру. Пры гэтым дэлегацыі дамовіліся, што колькасці і тэрміны паставак тавараў будуць канчаткова ўстаноўлены пры заканчэнні доўгатэрміновага пагаднення аб узаемным тавараабароце.

Эканамічнае пагадненне паміж СССР і Польшчай мае вялікае значэнне не толькі таму, што яно выгадна для абедзвюх краін, хоць гэта незвычайна важна ў эканамічных і палітычных адносінах.

Значэнне гэтага пагаднення і ў тым, што абедзве краіны змогуць стварыць доўгачасовыя планы развіцця народнай гаспадаркі, ведаючы, што ні адзін з бакоў не падманіць суседа.

Вядома, што ўжо ў сучасны момант Совецкі Саюз з'яўляецца самым сур'ёзным нашым гандлёвым партнёрам. Падпісанае пагадненне значна павялічвае гэты тавараабмен паміж нашымі краінамі.

Гэтае гандлёвае пагадненне выгадна для нас і таму, што мы атрымаем з СССР неабходную сыравіну, без якой немагчыма далейшае развіццё прамысловасці.

Такім чынам, з вялікім задавальненнем можна вітаць узаемавыгаднае і ўзаеманеабходнае эканамічнае пагадненне паміж Саюзам Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік і Польскай Народнай Рэспублікай.

УЛАДЗІМІР ЛЕБЯДЗІНСКІ

Міжнародны агляд

Нарада міністраў замежных спраў у Празе

10 красавіка ў сталіцы Чэхаславакіі Празе адкрылася нарада міністраў замежных спраў ГДР, Польшчы і Чэхаславакіі; на гэтай нарадзе абмяркоўваліся пытанні, якія цікавяць гэтыя тры дзяржавы.

У перагаворах прымалі ўдзел намеснік старшыні Совета Міністраў і міністр замежных спраў ГДР Лотар Бальц, выконваючы абавязкі міністра замежных спраў ПНР Мар'ян Нашкоўскі (Міністр замежных спраў ПНР А. Рапацкі ў сувязі з хваробай не ўдзельнічаў у нарадзе) і міністр замежных спраў Чэхаславакіі Вацлаў Давід.

Японская грамадскасць падтрымлівае рашэнне Вярхоўнага Совета СССР

Японскі друк па-ранейшаму шырока каменціруе рашэнне СССР аб аднабаковым спыненні выпрабаванняў ядзерной зброі. Большасць буржуазных газет сцвярджае, што гэта мерапрыемства прадыктавана імкненнем СССР спыніць «халодную вайну» і ўмацаваць мір ва ўсім свеце. Увесь свет, — піша газета «Іаміуры», — вітае гэты крок. Загадчык замежнага аддзела газеты «Майніцы» Ватанабэ ўказвае, што калі ЗША не пойдуць слядам за СССР, то яны будуць яшчэ больш крытыкаваны з боку сусветнай грамадскасці.

Японскі народ, — заяўляе газета «Іаміуры», — не можа не выказаць пачуцця глыбокага расчаравання з прычыны адмовы ЗША пайсці следам за Совецкім Саюзам. Усе тыя, хто хоча міру, аслаблення міжнароднай напружанасці, піша газета, вітаюць адказ СССР ад ядзерных выпрабаванняў.

ЗША не спыняць выпрабаванняў ядзернай зброі

Па паведамленням з Вашынгтона, ЗША не збіраюцца спыніць выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі. У сваім нядаўным выступленні дзяржаўны сакратар ЗША Далес заявіў, што аднабаковая забарона ў СССР выпрабаванняў ядзернай зброі з'яўляецца толькі прапагандыцкай хітрасцю і што як быццам-бы немагчыма будзе кантраляваць, ці сапраўды СССР не праводзіць выпрабаванняў. Далес заявіў таксама, што ЗША і далей будуць праводзіць выпрабаванні ядзернай зброі. Гэта будзе праходзіць да таго часу, сказаў Далес, пакуль ЗША не створаць так званую «чыстую» вадародную бомбу. На той-жа пазіцыі стаіць прэзідэнт Эйзенхауэр. Такім чынам, гэтыя паны хочуць перапанаць народы ў тым, што ўсё-ж лягчэй будзе паміраць ад «чыстай» бомбы, чым ад «бруднай».

Новыя факты аб умяшанні ЗША у справы Інданезіі

Новыя факты, якія сведчаць аб умяшанні ЗША ва ўнутраныя справы Інданезіі, выклікаюць абурэнне інданезійскай грамадскасці. Газеты апублікавалі паведамленне карэспандэнта нью-йоркскай газеты К. Біча аб тым, што мяцежнікі ўзброены зброяй амерыканскай вытворчасці. Няма сумнення, — піша Біч, — што гэтая зброя выпрадукавана ў ЗША, — я бачыў зброю ўласнымі вачыма». Зброя гэта была скінута з самалётаў па ўказанню дырэктара амерыканскай авіятранспартнай кампаніі на Тайване — генерала Чэнолта.

Тут відаць супярэчнасць паміж гэтымі фактамі і сцвярджэннямі Далеса і іншых амерыканскіх афіцыяльных асоб аб тым, што ЗША праводзяць як быццам-бы палітыку неўмяшання ў справы Інданезіі.

Чарговая фашысцкая правакацыя ў Францыі

У Францыі працягваюцца правакацыі фашысцкіх элементаў супроць дэмакратычных арганізацыі краіны. Як паведамляе газета «Юманітэ» у ноч на 4 красавіка група фашыстаў зрабіла налёт на памяшканне секцыі Французскай Комуністычнай партыі ў парыжскім прыгарадзе Левалуа-Перэ. Фашысты рабілі спробы зламаць дзверы і аканіцы, а таксама падпарваць памяшканне. Фашысцкая правакацыя выклікала абурэнне сярод насельніцтва іншых кварталаў. Жыхары аднадушна падпісалі заяву, у якой выказваюць сваё абурэнне гэтым злачынным актам і патрабуюць ад улад забароны дзейнасці фашысцкіх арганізацый і груп.

Кітайска - польскае гандлёвае пагадненне

Як паведамляе агенцтва Сіньхуа, 7 красавіка ў Пекіне было падпісана доўгатэрміновае гандлёвае пагадненне на 1958 — 1962 гады і пагадненне аб тавараабмене і плацяжах на 1958 год паміж Кітайскай Народнай Рэспублікай і Польскай Народнай Рэспублікай.

Паспяховае развіццё сельскай гаспадаркі БССР

Старшыня Совета Міністраў БССР М. Я. Аўхімовіч.

28 сакавіка г. г. у часе сесіі Вярхоўнага Совета СССР пятага склікання ў спрэчках па дакладу першага сакратара Цэнтральнага Камітэта КПСС і старшыні Совета Міністраў СССР М. С. Хрушчова «Аб далейшым развіцці калгаснага ладу і рэарганізацыі машынна-трактарных станцыі» з прамовай у Совеце Нацыянальнасцей выступіў старшыня Совета Міністраў БССР і дэпутат ад Магілёўскай выбарчай акругі М. Я. Аўхімовіч.

Адзначыўшы вялікае гістарычнае значэнне пытанняў, узнятых у дакладзе М. С. Хрушчова, прадстаўнік Беларускай ССР азнаёміў са станам сельскай гаспадаркі ў рэспубліцы і падзяліўся з планамі рэарганізацыі МТС. М. Я. Аўхімовіч гаварыў аб хуткім эканамічным развіцці краіны пасля XX-га з'езду партыі, наглядным прыкладам чаго з'яўляецца, у прыватнасці, павелічэнне на 26 прац. прамысловай прадукцыі. Сур'ёзных поспехаў дабілася асабліва лёгкая і харчовая прамысловасць. Паводле Аўхімовіча крыніцай гэтых станоўчых зрухаў была перабудова апарату кіравання народнай гаспадаркай, якая выклікала ўздым актыўнасці працоўных і значны ўзрост іх пачуцця адказнасці за справы гаспадарчага будаўніцтва ў Беларусі.

Беларускі дэпутат азнаёміў з пэўнымі поспехамі ў галіне айчыннай сельскай гаспадаркі. Прыгадаем некалькі характэрных даных, адлюстроўваючых яе стан. У 1949 годзе Беларусь налічвала амаль 15.000 калгасаў, а пасля іх узбуйнення ў краіне ёсць цяпер 3.951 калгас. Разам з узбуйненнем дробных сельскагаспадарчых арцелей, значна павялічылася плошча ворнай зямлі і даход калгаснікаў. Калі ў 1949 годзе грашовы даход на аднаго працаваўшага калгасніка складаў 368 рублёў, то ў 1957 г. складае 2. 473 рублі. Наглядаем значны ўзрост забеспячэння сельскай гаспадаркі рэспублікі тэхнікай. У сучасны момант на калгасных палях працуе звыш 34.000 трактараў, 9.600 збожжавых камбайнаў, 23.700 аўтамашын. Добратворны ўплыў на паспяховае развіццё сельскай гаспадаркі аказваюць кіруючыя работнікі калгасаў, якія ўсемерна павышаюць свае кваліфікацыі. І так напрыклад, 55 прац. старшынь калгасаў маюць вышэйшую і сярэднюю адукацыю. А існуючыя ва ўсіх калгасах партыйныя арганізацыі таксама ўносяць свой сур'ёзны ўклад у справу лепшага вядзення гаспадаркі.

За апошнія чатыры гады значна павялічыліся пасевы ільну, цукровых буракоў, бульбы, гародніны, кармавых культур.

Трэба таксама падкрэсліць рост капіталаўкладанняў у грамадскую гаспадарку калгасаў, якія за пасляваенны перыяд склалі 5.104 мільёны рублёў.

У сувязі з рэарганізацыяй машынна - трактарных станцый значная частка калгасаў выказала жаданне набыць машыны і трактары ўжо ў гэтым годзе. М. Я. Аўхімавіч адзначыў, што ў 147 раёнах арганізуецца па адной РТС (Рамонтнай трактарнай станцыі), 81 РТС будзе мець філіялы, а 58 МТС вырашана захаваць, паколькі пэўная частка калгасаў не мае створаных неабходных умоў для высокапрадукцыйнага выкарыстання гэтай тэхнікі.

Гэтыя важныя мерапрыемствы ў сельскай гаспадарцы Беларусі ўзнімаюць рад новых пытанняў, як, напрыклад, патрэбу ва ўнясенні адпаведнай колькасці арганічных угнаенняў на пясчаных і супяшчаных глебах краіны і падрыхтоўкі механізатарскіх кадраў. Ужо цяпер існуюць рэзервы новых кадраў, якія за апошнія гады рыхтаваліся ў вучылішчах.

На заканчэнне сваёй прамовы М. Я. Аўхімовіч выказаў упэўненасць што ажыццяўленне задач, намечаных у пастанове лютаўскага Пленума ЦК партыі і ў дакладзе М. С. Хрушчова пашыраць народны дабрабыт і наблізяць перамогу комунізма.

Нарада калгасных будаўнікоў у Мінску

У Мінску закончылася рэспубліканская нарада калгасных будаўнікоў, у якой прымала ўдзел 600 дэлегатаў. У нарадзе ўдзельнічалі дэлегацыі Украіны, Літвы і Латвіі.

Нарада заслухала даклад сакратара ЦК КП Беларусі тав. Д. Ф. Філімонава, які азнаёміў прысутных са станам і мерамі дальнейшага развіцця калгаснага будаўніцтва ў рэспубліцы.

Пасля даклада разгарнуліся спрэчкі. Выступаючыя ў іх гаварылі аб вялікім уроне, які быў нанесены айчыннай сельскай гаспадарцы гітлераўскімі захопнікамі. Вораг знішчыў больш 400 тысяч калгасных хат і 52 тысячы пабудоў грамадскага характару. Было знішчана больш 9 тысяч вёсак і сёл.

У пасляваенны перыяд у беларускай вёсцы пабудавана калгаснікам 545 тысяч хат, 86 тысяч жывёлагадоўчых будынкаў і больш 76 тысяч культурна - бытавых гаспадарчых і іншых будынкаў. Толькі ў мінулым годзе на калгаснае будаўніцтва выдаткавана поўтара мільярда рублёў. Да канца шостай пяцігодкі калгасы рэспублікі думаюць выдаткаваць на капітальнае будаўніцтва звыш 5 мільярдаў рублёў.

У часе нарады з задавальненнем гаварылася аб выкарыстанні калгасамі мясцовых сыравін у будаўніцтве. У сучасны момант у рэспубліцы працуе 36 кааператыўных аб'яднанняў, якія маюць уласны транспарт, майстэрні і неабходную ў калгасным будаўніцтве тэхніку.

Вясна ў вершах

* *
*

Зіма утраціла законы,
І згінуў снег ужо з палёў,
Уздоўж раздуўшыхся загонаў
Вада зцякае да лугоў.

Загаварыла шумна рэчка:
— Снег мне дастарчыў шмат вады,
Цяпер магу я ўжо без спрэчкі
Прагнаць упартыя ляды

Но лёд яшчэ не паддаваўся
І спорыў доўга ён з вадой,
Ноччу халодную смяяўся:
— А як табе там пада мной?

Сонца раней ўжо стала ўсходзіць
А ночка стала карацей.
І вецер ўжо інакш заводзіць
І бусел у госці прыляцеў.

АЛЁХА ДУБ

З вясною...

Ясней сонца засвяціла,
Ручайкі плывуць, бурляць
Вясна косы распусціла,
Зіме больш не панаваць.

Над прасторнымі палямі
Шэры жаўранак плыве
Над зялёнымі лугамі
Песню звонкую пяе.

Гэта песня кліча ў поле:
— Гаспадар, ідзі гараць!
Засявай зярно ў ролю,
Каб багаты плён сабраць

«КОЛЯ»

Мгр. М. КАНАПАЦКІ 3)

Творчае сяброўства братніх літаратур

(Да пытання аб польска—беларускіх літаратурных сувязях у XIX стагоддзі)

Не ўдалося рэакцыйнаму крылу беларускай школы выпусташыць вусна - паэтычную творчасць беларускага народа ад яго своеасаблівага «фальклорнага» рэалізма, які вызначаўся моцнымі крытычнымі элементамі. А крытыцызм беларускіх казак і песень праяўляўся ў асуджэнні соцыяльнай несправядлівасці і сатырычных адносінах да пануючых класаў і іх прыслужнікаў. Не трэба забываць, што ва ўмовах забароны беларускага друкаванага слова ў форме народнай творчасці праяўлялася паэтычнае жыццё народа, захоўвалася яго нацыянальная культура і мова, выражалася самасвядомасць прыгнечаных сялянскіх мас. Больш таго, рэалізм гэтай творчасці садзейнічаў станаўленню мастацкага рэалізма ў беларускай літаратуры XIX стагоддзя. І толькі ў гэтым святле можам ацэньваць вялікую ролю прагрэсіўнага крыла беларускай школы для нашай літаратуры. Сваё замілаванне да беларускага фальклору прывіў Адам Міцкевіч пісьменнікам, якія належылі да беларускай школы. На гэтую акалічнасць звяртае ўвагу польскі літаратуразнаўца Ю. Галомбек у сваёй працы «Вінцэнты Дунін - Марцінкевіч — польска - беларускі паэт» (Вільня, 1932). Ён піша: «Несумненна не хто іншы, а толькі Міцкевіч мае вялікую заслугу ў абуджэнні цікавасці для песні беларускага люду, тым больш, што пісьменнікі, якія належылі да беларускай школы, знаходзіліся пад яго моцным уплывам». Гэтае замілаванне прывіў таксама паэт членам тайнага польскага студэнцкага гуртка «Філаматаў», душою якога ён быў. У філамацкім асяроддзі шмат увагі прысвячалася вывучэнню фальклору, этнаграфіі, а таксама эканомікі і геаграфіі Беларусі. Характэрным, напрыклад, з'яўляецца факт, што паводле спецыяльнай інструкцыі філаматы вывучалі этнаграфію і фальклор сваіх родных мясцін. Сярод даследчыкаў Беларусі сур'ёзным падыходам да гэтай працы вылучаліся ў першую чаргу: Міцкевіч, Ежоўскі, Малеўскі, Зан, Чачот. Што датычыцца Яна Чачота, дык ён, уласна кажучы, быў першым беларускім вучоным — фалькларыстам, адкрыўшым шлях для дзейнасці такіх вучоных, як Шэйн, Раманаў, Карскі і інш. Вынікам плённай дзейнасці Чачота было шэсць кніжак — зборнікаў «Сялянскіх песняў з-пад Нёмна і Дзвіны», якія выходзілі на змешанай польскай і беларускай мовах на працягу 1837—1846 гг. у Вільні. Пяру Чачота належаць таксама вершы, напісаныя на беларускай мове ў духу народнай творчасці і прысвечаныя сялянскай тэме. Нягледзячы на ўласцівыя паэту дваранска-ліберальныя пазіцыі, якія не дазвалялі ўбачыць усіх заган тагачаснага прыгонніцкага ладу, некаторыя вершы Чачота вызначаліся пэўнымі крытычнымі адносінамі да рэчаіснасці. Так, напрыклад, у вершы «Імяніннае пасвяшчэнне» гаворыцца аб бясчынствах асэсара, які здзекваўся над сялянамі. У творы высьмейваюцца тыя паны, якім мова беларускага селяніна «вушы свідруець».

Варта наогул бліжэй пазнаёміцца з адносінамі Чачота да беларускіх сялян, з адносінамі, якія абвяргалі погляды рэакцыйных польскіх пісьменнікаў аб іх нібыта духоўнай няпоўнацэннасці. «Нашы сяляне, — пісаў паэт у адным са сваіх фальклорных зборнікаў, — народ добры, пакорлівы, працавіты, сумленны. Яны павінны ўзбуджаць у нас самыя прыхільныя да іх пачуцці. З імі мы можам быць шчаслівы. Аддаючы за працу іх рук працу нашай думкі і асветы, мы можам павялічыць агульнае дабро. Дарэмна думаць, што нам няма чаго ад іх навучыцца. Мы шмат чаго навучымся, пазнаўшы іх становішча і побыт. Мы знойдзем у іх старадаўнія казкі, аповесці, пераказы і незвычайнае багатае будзе жніво песень, якія даюць магчымасць даведацца аб іх чулых, прыгожых, нават тонкіх і глыбокіх пачуццях».

Вялікую цікавасць прадстаўляюць таксама лінгвістычныя погляды Чачота, змешчаныя ў зборніку «Сялянскія песні з-пад Нёмна і Дзвіны» за 1846 год. Яны сведчаць аб надзвычай сур'ёзным падыходзе паэта да пытанняў беларускай мовы. У зборніку выказваецца думка аб неабходнасці навуковага абгрунтавання яе фанетычных і марфалагічных асаблівасцей. Чачот прызнае, што «цяпер настала неабходнасць паправіць нядбальства мінулых вякоў і заняцца ўкладаннем граматыкі і слоўніка беларускай мовы... Бо калі-б захацелі ў будучым вучыць сялян другой мове, то яны не зразумеюць яе належным чынам, не маючы ў сваёй уласнай мове тлумачэння слоў той другой мовы». Адначасова паэт выказвае думку, што апрацаваць такую граматыку можа толькі адукаваны чалавек, выхадзец з народных мас. А гэтым чалавекам паводле Чачота можа быць «селянін, што прыкладае свае навуковыя веды да абгрунтавання добра вядомай яму роднай мовы». Гэтыя выказванні набываюць тым большае значэнне, што з'явіліся ў перыяд, калі наспела неабходнасць апрацоўкі норм літаратурнай мовы, без якой не магла развівацца беларуская нацыянальная літаратура. Чачот, уводзячы сваімі арыгінальнымі беларускімі творамі беларускую мову ў кола літаратурнага ўжытку, а

(Працяг на стар. 6)

Беластоцкі плюш

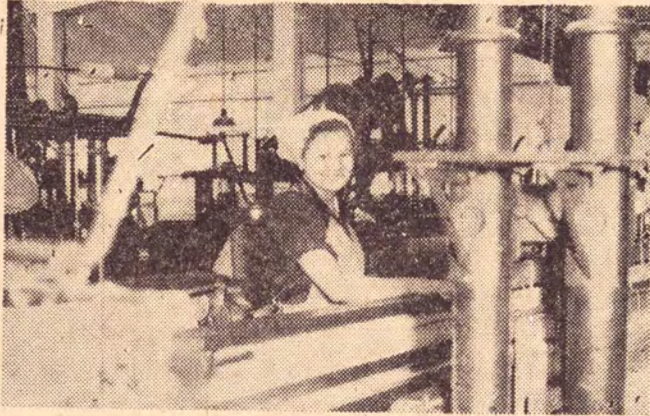

Ткачыха Зіна Карповіч удзельніца хору пры ГП БГ-КТ.

Недзе ў канцы XIX стагоддзя прыехаў у Беласток таленавіты прамысловец — немец Бэкер. Не прыехаў ён сюды, як турыст. Зусім танная працоўная сіла, якой у Беластоку і ако-ліцах было ўдосталь, стварала вялікія магчы-масці для прамыслоўца арганізаваць рэдкае ў той час прадпрыемства — фабрыку плюшу

Фабрыка расла, як на дражджах. А разам з гэтым павялічвалася прадукцыя плюшу. Прайшло некалькі год, і Беластоцкі плюш ужо здабыў славу на сусветных рынках — у Кітаі, Аўстраліі, Амерыцы і іншых краінах.

Павялічваўся капітал прамыслоўца, раслі яго палацы, станавілася нязноснай галеча рабочых. Гэтая галеча выклікала вельмі частыя забастоўкі на фабрыцы.

Ішлі гады. Скінулі з прастола цара. У Польшчы настала буржуазная ўлада. Бэкер застаўся. Плюш ішоў далей у свет. Аднак становішча рабочых не палепшылася. Аб гэтым найлепш гаворыць 6-месячная акупацыйная і «галадовая» забастоўка, якую пад кіраўніцтвам комуністаў арганізавалі рабочыя Бэкера.

Год 1944. У Польшчы народ узяў уладу. Фабрыка Бэкера, як і ўся прамысловасць краіны, перайшла ва ўласнасць сапраўдных гаспадароў — рабочых, ва ўласнасць усяго народа.

Добра разумеючы гэта, рабочыя ў першыя-ж дні пасля вызвалення па ўласнай ініцыятыве прыступілі да адбудовы знішчанай фабрыкі Ініцыятарамі гэтага былі старыя ткачы — забастоўшчыкі: Храноўскі, Пятроўскі, Рудзінскі, Пліс, Мінта, Вевюра і інш. Адкопвалі, складалі і рамантавалі знішчаныя машыны, падрыхтоўвалі цэхі да прадукцыі. Ніхто ім тады не плаціў за гэта і яны не патрабавалі. Іх запаветнымі марамі было як найхутчэй пачаць выпускаць прадукцыю. У выніку іх самаахвярнай працы ўжо ў 1947 годзе было выпушчана 10.000 метраў першага плюшу Фабрыка з кожным годам усё больш разрасталася Да працы прыходзіла штораз больш новых людзей, а асабліва з перанаселеных беларускіх вёсак. Раслі новыя, кваліфікаваныя рабочыя, перадавікі соцыялістычнай працы.

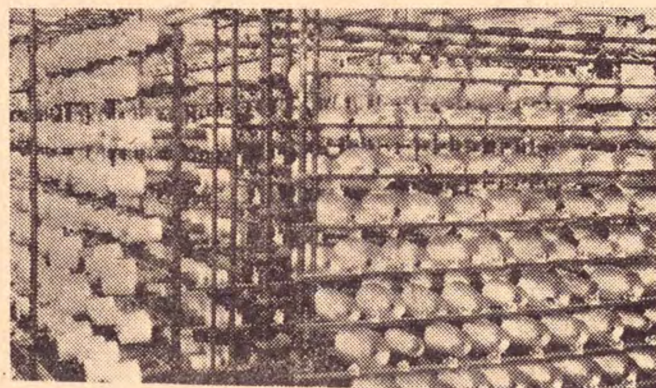

Фрагмент снавальнага цэха.

Да 1958 года шмат змянілася ў фабрыцы. Яе цяпер не пазнаць Гэта адно з большых прадпрыемстваў краіны ў гэтай галіне.

І знсў Беластоцкі плюш славіцца на рынках усяго свету. Аўстралія і Кітай, Фінляндыя і СССР, шматлікія краіны Еўропы з ахвотай купляюць кожную колькасць Беластоцкага плюшу, якога сёння фабрыка выпускае каля 2 мільёнаў метраў у год.

У апошні час рабочыя Беластоцкай фабрыкі плюшу ім. Фелікса Кона (так яна цяпер называецца) наладзілі сувязь з рабочымі шоўкаткацкай фабрыкі ў Віцебску. У сваім лісце да совецкіх сяброў яны расказалі аб сваёй фабрыцы, жыцці і дасягненнях у працы. Гэты ліст быў шырока абмеркаваны рабочымі Віцебска.

У недалёкай будучыні тэкстыльшчыкі Віцебска абмяняюцца дэлегацыямі са сваімі сябрамі з Беластока. Несумненна такая сувязь шмат дапаможа ва ўмацаванні польска - совецкай дружбы і дасць вялікія магчымасці абмену вопытам (в. і а.)

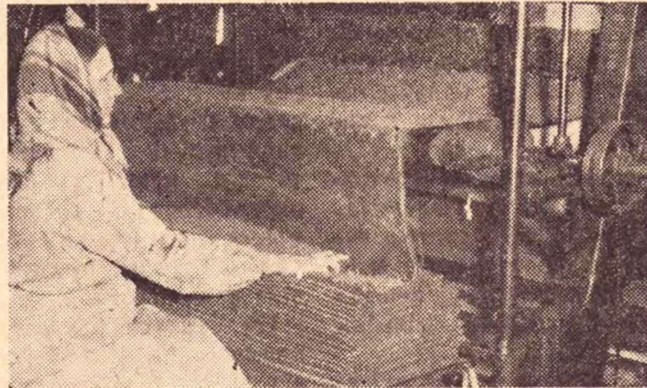

Тут з машыны, пад бачным вокам Юлі Агільбы — працаўніцы тэхнічнага кантролю, выходзіць гатовы плюш.

(Фото — А. Амільяновіч)

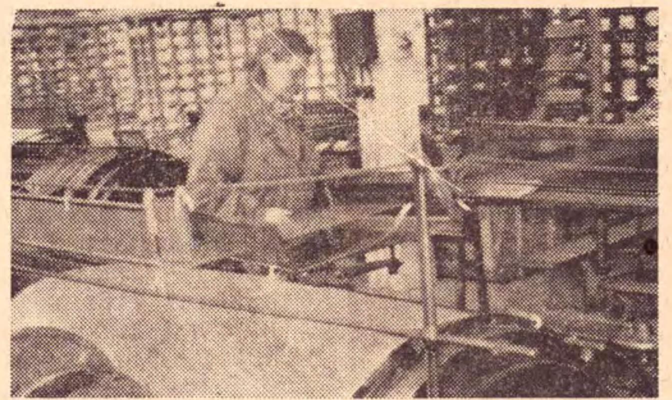

Зося Рагаска працуе снавачкай ужо ад 1927 года.

Пастанова аб плаце за грыбы, ягады і іншае лясное руно

Міністр лясной гаспадаркі і драўлянай прамысловасці выдаў у апошні час загад увесці плату за права збірання ягад, грыбоў, зелля і лясных фруктаў у дзяржаўных лясах.

Згодна з пастановай якая ажыццёўлена ўжо ад 1 сакавіка г. г., кожны, хто будзе збіраць у дзяржаўных лясах ягады і іншае лясное руно, павінен мець дазвол адпаведных лясных устаноў. Пастанова прадугледжвае таксама, кольк і за што плаціць. Не будуць плаціць толькі лясныя працаўнікі і іх сем'і, бедныя ўдовы і сіроты, якія збіраюць грыбы ці ягады на ўласныя патрэбы. Не абавязаны плаціць экскурсанты, гарцэры, моладзь школьная і г. д. Аднак усёроўна павінны яны ставіцца ў мясцовыя лясныя ўстановы, каб атрымаць бясплатны дазвол.

Пастанова прадугледжвае таксама аплату за збіранне ў лесе сучча.

Сяляне ў Дэнісках не «спяць»

Сельскагаспадарчы гурток у Дэнісках уключае 21 асобу, а яго арганізатарам і кіраўніком з'яўляецца Палікарп Міранюк.

Калі ў Дэнісках ліквідаваўся сельскагаспадарчы кааператыў, то сельгасгурток адкупіў многа машын, між іншым, і млын з маторам, малагарню з маторам, сеялку і іншыя машыны. Сельскагаспадарчы гурток паставіў перад сабой задачу: развіць у сваёй вёсцы агародніцтва.

У гэтым годзе плануецца сабраць яшчэ больш, чым у мінулым годзе гуркоў, памідораў і іншай гародніны, найбольш патрэбнай на рынку. (аа)

Матарызацыя

З кожным годам у паветах ёсць штораз больш аўтамашын і матацыклаў. Для таго патрэбна штораз больш шафёраў. Дацэньваючы гэтыя патрэбы Павятовыя Праўленні Лігі сяброў салдата, арганізуюць спецыяльныя курсы, на якіх людзі навучацца вядзенню аўтамашын і матацыклаў.

У гэтым годзе, толькі ў Бельскім павеце закончыла гэтыя курсы больш, чым 200 асоб. Большасць з іх — гэта моладзь з вёсак.

Кожны з жыхароў Бельскага павета, калі хоча яшчэ прайсці гэткі курс, павінен з'явіцца ў Павятовым Праўленні Лігі сяброў салдата (ЛьПЖ-эт), вул. Варынскага 14, дзе даведаецца падрабязныя інфармацыі.

(аа)

Ці ведаеш, што...

...на Сакольшчыне існуюць два народныя універсітэты. Знаходзяцца яны на вёсках, а менавіта ў Старой Камянцы і ў Разалранцы.

Некаторыя прынцыпы
ленінскай нацыянальнай палітыкі

В. І. Ленін, стваральнік першай у свеце дзяржавы працоўных, прысвяціўшы ўсё сваё цудоўнае жыццё барацьбе супроць капіталізма, за шчасце народных мас, звяргаў вялікую ўвагу на распрацоўку нацыянальнага пытання. Ён выходзіў з таго, што пролетарыі павінны аб'еднацца на аснове пролетарскага інтэрнацыяналізма, калі яны хочуць звергнуць эксплуататарскі лад. Значыць, правільнае вырашэнне нацыянальнага пытання неабходна для таго, каб падняць рэволюцыйны рух на вышэйшы ўзровень.

Раней нацыянальнае пытанне замыкалася звычайна ў цесным коле пытанняў, якія датычыліся, галоўным чынам «культурных» нацыянальнасцей. Дзесяткі і сотні мільёнаў людзей народаў Азіі і Афрыкі, якія церпяць нацыянальны прыгнёт у самай жорсткай форме, звычайна пакідаліся па-за гэтым пытаннем. Белых і чорных, «культурных» і «некультурных», не адважваліся ставіць на адну дошку. Ленінізм паказаў гэтую яскравую неадпаведнасць, разваліў сцяну паміж белымі і чорнымі, паміж еўрапейцамі і азіятамі і звязаў нацыянальнае пытанне з пытаннем аб калоніях і залежных краінах. Тым самым нацыянальнае пытанне было ператворана з пытання прыватнага ў пытанне агульнае і міжнароднае, у сусветнае пытанне аб вызваленні прыгнечаных народаў у залежных краінах і калоніях ад іга імперыялізма. «...мы павінны, — пісаў В. І. Ленін, — спалучыць рэволюцыйную барацьбу за соцыялізм з рэволюцыйнай праграмай у нацыянальным пытанні»[1]). Значыць, нацыянальнае пытанне не з'яўляецца нейкім самастойным пытаннем. Яно падпарадкоўваецца вырашэнню галоўнай задачы, іменна задачы пабудовы соцыялізма.

Пры вырашэнні нацыянальнага пытання В. І. Ленін выходзіў з наступных прынцыпаў:

а) мір падзелены на два лагеры: на лагер жменькі цывілізаваных нацый, якія валодаюць фінансавым капіталам і эксплуатуюць велізарную большасць насельніцтва зямнога шара, і лагер прыгнечаных народаў калоній і залежных краін, якія і складаюць гэтую большасць;

б) калоніі і залежныя краіны, прыгнечаныя фінансавым капіталам, з'яўляюцца велізарным рэзервам і сурёзнейшай крыніцай сіл імперыялізма;

в) рэволюцыйная барацьба прыгнечаных народаў у залежных і каланіяльных краінах супроць імперыялізма з'яўляюцца адзіным шляхам іх вызвалення ад прыгнёту і эксплуатацыі;

г) каланіяльныя краіны ўжо ўступілі на шлях нацыянальна - вызваленчага руху, які ўсё больш расце і пашыраецца і які прывядзе да крызісу сусветнага капіталізма;

д) інтарэсы пролетарскага руху ў развітых краінах і нацыянальна - вызваленчы рух у калоніях патрабуюць спалучэння гэтых двух відаў рэволюцыйнага руху ў агульны фронт супроць агульнага ворага, супроць імперыялізма;

е) перамога рабочага класа ў развітых краінах і вызваленне прыгнечаных народаў ад іга імперыялізма немагчымы без утварэння і ўмацавання агульнага рэволюцыйнага фронта;

ж) утварэнне агульнага рэволюцыйнага фронта немагчыма без прамой і рашучай падтрымкі з боку пролетарыята прыгнечаных нацый вызваленчага руху прыгнечаных народаў супроць айчыннага імперыялізма, бо як гаварыў Маркс і Энгельс, «не можа быць вольны народ, які прыгнятае іншыя народы»;

з) падтрымка гэта азначае абарону лозунга — права нацый на адасабленне, на самастойнае дзяржаўнае існаванне;

і) без ажыццяўлення гэтага лозунга немагчыма аб'еднаць нацыі ў адзінай міравой гаспадарцы, якая складае матэрыяльную базу для перамогі сусветнага соцыялізма;

к) аб'еднанне гэта можа быць толькі добраахвотным, узнікшым на аснове ўзаемнага давер'я і брацкіх узаемаадносін народаў;

л) правільнае вырашэнне нацыянальнага пытання ва ўмовах перамогшага соцыялізма ў адной ці ў некалькіх краінах з'яўляецца неабходнай умовай паспяховага будаўніцтва соцыялізма ў гэтых краінах і яго ўздзеяння на іншыя краіны.

Такія галоўныя прынцыпы, якімі карыстаўся Ленін у вырашэнні нацыянальнага пытання.

Асаблівую ўвагу звяртаў В. І. Ленін, і гэта знайшло сваё адлюстраванне ў нацыянальнай праграме большэвіцкай партыі, на ажыццяўленне лозунга аб праве нацый на самавызначэнне аж да самастойнага дзяржаўнага існавання. Усе народы, вялікія і малыя, незалежна ад колеру скуры, з'яўляюцца роўнаправнымі народамі, яны самі павінны вырашаць свой лёс. Аднак правільнае вырашэнне нацыянальнага пытання магчыма толькі ва ўмовах соцыялізма, таму што імперы-

Дыскусія аб моладзі

Я за спрэчкамі і ў абароне моладзі

Я ў многіх выпадках не згодны з Тарасевічам, а асабліва з тым, што закідае нашай моладзі надта многа адмоўных рыс.

Што моладзі характэрна апалітычнасць і жыццёвы матэрыялізм — гэта, несумненна, крыўднае і неаб'ектыўнае сцвярджэнне. Ліквідаванне Саюза польскай моладзі, а пазней перыяд пошукаў выхаду з тупіка, у якім апынуўся маладзёжны рух, зусім не сведчыць аб апалітычнасці моладзі, а наадварот. Гарачыя і заўзятыя палітычныя спрэчкі, якія праходзілі ў асяроддзях моладзі восенню 1956 г. і на пачатку 1957 г. выразна гавораць аб тым, што моладзь мае жаданне дзейнічаць і прымаць жывы ўдзел у будаванні новага жыцця, хоча ўзяць на сябе належную ёй частку адказнасці, за лёс дзяржавы і ўсяго, што ў ёй паўстае. Імкненне моладзі да ўсяго новага таксама зусім зразумелае.

Новае — гэта і джаз, і мода, і новыя танцы. І ніхто не мае права адмовіць гэтага моладзі. Век і энтузіязм моладзі ўвесь час рухаюць яе наперад, каб пазнаваць усё новае, каб не выпусціць з-пад увагі самых новых вынаходстваў. А хіба гэта не натуральнае, што малады хлопец хоча апрануцца па модзе — мець вузкія нагавіцы (зразумела не такія, каб рабіць з сябе карыкатуру)? Вузкія, ці шырокія нагавіцы — дык гэта-ж справа густу, а аб густах дыскутаваць няма патрэбы, таму, што яны так розняцца, як розніцца шырыня нагавіц.

Сумняваюся, ці Тарасевічу не вядома тое, што моладзь савецкая таксама любіць апрануцца па модзе, што ў Савецкім Саюзе існуюць і працвітаюць выдатныя джазавыя аркестры, як аркестр Элзі Рознера, Уцёсава, аркестр маскоўскай і рыжскай радыёвяшчальных станцый, студэнцкія аркестры з Тбілісі і шмат іншых. Абавязкова трэба дадаць, што савецкі джаз кшталтуе ўласную школу — тзв. меладычны джаз. Не ведаю дакладна, можа аўтару разыходзілася аб нейкую меру і такт у модзе і музыцы.

Хачу падкрэсліць, што артыкул яго з'яўляецца нейкім недаразумленнем, і ўсё тое, што напісаў аб нашай моладзі аўгар, не злачынна ім задуманае, тым больш, што (Тарасевіч вядомы мне асабіста), ён нічуць дрэнна не ставіцца да нашай моладзі.

На маю думку спрэчкі сярод беларускай моладзі, якія распачаліся на старонках «Нівы», дадуць магчымасць лепш пазнаёміцца ёй з поглядамі сваіх сяброў і што справа захавання свайго «я», аб якім піша М. Тарасевіч будзе зусім нармальнай і зразумелай усім з'явай. Гэтае «я» — не што іншае, як прызнавацца да свайго нацыянальнага паходжання. «Быць добрым інтэрнацыяналістам — пісаў Ленін — гэта значыць любіць таксама і свой народ». Прапанову адносна вядзення спрэчак, трэба прывітаць з вялікім здавальненнем. Са здавальненнем таму, што нарэшце выйшла прапанова, мэтай якой з'яўляецца згуртаванне вакол «Нівы» маладой беларускай інтэлігенцыі, якая разумна спалучае дзве вельмі важныя справы — сваю дзяржаўную прыналежнасць і нацыянальнае паходжанне. Зацікаўленне маладой беларускай інтэлігенцыі справамі асяроддзя, з якога яна выводзіцца — гэта вельмі важнае заданне. Між іншым аднай з форм, якая выклікае гэтае зацікаўленне, могуць быць прапанаваныя спрэчкі. Я, асабіста, з'яўляюся гарачым прыхільнікам спрэчак на старонках «Нівы» і выказваюся за тым, каб яны і далей разгортваліся. Хачу падаць пад развагу іншым удзельнікам спрэчак такую прапанову, каб на старонках «Нівы» увесці сталы куток пад загалоўкам, напрыклад: «Маладая Ніва», «Дыскусійная трыбуна маладых», ці як інакш гэта назваць (справа загалоўка — не найважнейшая).

Нацыянальны нігілізм, — гэта факт, з якім цяжка змагацца.

Намаганні беларускага актыву ў напрамку захавання сваёй нацыянальнай гордасці, падтрымання беларускіх традыцыяў і культуры, напэўна сустрэнуцца з прыхільнасцю з боку польскага грамадства, якое ўжо неаднойчы даказала, што ўмее высока цаніць і шанаваць культуры нацыянальных меншасцей, пражываючых у межах Польшчы.

Перасцерагаю, што спрэчкі над формамі працы Беларускага таварыства не павінны выклікаць найменшых падазронасцей, што гэта «нацыяналістычныя выступленні» і т. п. Беларусы, так як і кожная іншая нацыянальная меншасць, маюць поўнае права выхоўваць сваю моладзь такою, якая-б шанавала і любіла свае нацыянальныя традыцыі, культуру, прывіваць ёй аддачасць радзіме, народнай уладзе і справе соцыялізма.

Беларуская моладзь ужо не раз паказала сваю любоў да ПНР, народнай улады і партыі.

Актыўна, дзелавіта ўмацоўвала народную ўладу, вяла барацьбу са збройным падполлем, была на вялікіх будоўлях соцыялізма і ўсюды (калі заглянем у гісторыю), дзе толькі ішла барацьба за новую Польшчу.

МІКОЛА КАЗАК
Гайнаўка

З настаўніцкай нівы

З жыцця Арлянскай школы

Бліжэйшым суседам Грамадскай рады ў Орлі з'яўляецца сямікласная беларуская школа, якая налічвае 260 вучняў. Тут беларуская дзетвара здабывае першыя, неабходныя ёй у жыцці, веды. Настаўніцкі калектыў клапатліва ставіцца да сваіх абавязкаў, і нягледзячы на ўсялякія перашкоды імкнецца не толькі навучаць дзяцей роднай мове, але таксама прышчапіць любоў да яе. У гэтай працы вылучаецца асабліва маладая, энергічная настаўніца Люба, Асіпюк, якая вучыць арлянскіх дзяцей чацвёрты год. Яна таксама кіруе гарцэрскім звяном.

Школа адчувае вялікі недахоп беларускіх падручнікаў, а асабліва буквароў, аб якіх дзеці ўжо доўгі час мараць. Справа школьнай бібліятэкі таксама ў дрэнным стане. Праўда, яна налічвае каля 2.000 тамоў, а ў тым ліку 400 тамоў на беларускай мове, аднак, як адзначае кіраўнік бібліятэкі, Мікалай Ляшчынскі, няма дастатковай колькасці дзіцячкі экземпляраў дзіцячых кі экземпляры дзіцячых кніжак, якія недзе цудам раздабыла школа, так зніштаныя перачытваннем, што нагадваюць нейкія старадаўнія цэнныя фаліянты. Школьнікі адчуваюць вялікую прагу цікавых, ілюстраваных беларускіх кніжак, дастасаваных да іх дзіцячых густаў.

Узровень навучання ў школе значна заніжае адсутнасць кваліфікаванага настаўніка па спеве. Праўда, М. Ляшчынскі стараецца ўсімі сіламі замяніць яго, аднак, як сам шчыра прызнаецца, не заўсёды гэта яму ўдаецца. І наогул гэты недахоп параджае неспрыяльныя ўмовы для нейкай культурнай працы ў Орлі. Хто ведае, мо' быць іншы лёс спаткаў мясцовы Дом культуры, калі-б Арлянская школа мела свайго сапраўднага настаўніка па спеве. А што-ж, такі Санеўскі — кіраўнік Дома культуры, «адкамандзіраваны» да працы з незнаёмым, а мо' быць і з чужым для сябе асяроддзем, не здабыў аўтарытэту, разваліў усю працу і вярнуўся дамоў у Замбраў.

Неўзабаве школа ў Орлі атрымае спартпляцоўку і даследнае поле. У сувязі з гэтым павятовыя школьныя ўлады ў Бельску апрацавалі адпаведны план, на ажыццяўленне якога з нецярплівасцю чакаюць школьнікі і настаўніцкі калектыў.

Арлянская школа ганарыцца тымі сваімі вучнямі, якія ў пасляваенны перыяд здабылі вышэйшую адукацыю. 20 абсальвентаў гэтай школы сталі інжынерамі, дактарамі, настаўнікамі сярэдніх школ. Вось, напрыклад, Каця Несцяровіч і Люба Федаровіч, сталі дактарамі, Ян Марчук — інжынерам, а Ларыса Качынская працуе ў сярэдняй школе. У сучасны момант 10 вучняў рыхтуецца ў сярэднюю школу. Хто ведае, мо' быць некаторыя з іх павялічаць колькасць беларускай інтэлігенцыі. Шкада толькі, што ніхто з яе не вяртаецца ў родныя мясцовасці. А нашай вёсцы патрэбна свая інтэлігенцыя, якая толькі можа добра зразумець яе кроўныя інтарэсы.

М. К-а

лізм ніколі не згодзіцца, каб тыя, каго ён эксплуатуе, маглі вырвацца з-пад яго ўплыву. Аб гэтым яскрава гавораць факты апошняга часу, калі ўсялякія спробы нацыянальна - вызваленчага руху з боку каланіяльных і залежных краін сустракаюцца з умяшаннем імперыялістычных краін. Права нацый на самавызначэнне з'яўляецца галоўным лозунгам ленінскай нацыянальнай палітыкі. Гэта не азначае, што ва ўмовах соцыялізма кожная нацыя павінна абавязкова стварыць сваю дзяржаву, павінна жыць самастойна. У пэўных канкрэтна гістарычных умовах гэта даволі часта не толькі не мэтазгодна, але і шкодна. Толькі самыя заўзятыя нацыяналісты і шавіністы патрабуюць, каб розныя нацыі былі аддзелены кітайскай сцяной. В. І. Ленін на працягу ўсяго свайго жыцця выкрываў нацыяналізм, у якой-бы форме ён ні праяўляўся, бо ён вядзе да адасаблення народаў, да іх узаемнага супроцьпастаўлення, а тым самым да аслаблення барацьбы за соцыялізм. А соцыялізм можна будаваць толькі агульнымі сіламі працоўных усяго свету, на аснове зближэння а не адасаблення народаў, на аснове пралетарскага інтэрнацыялізма, узаемнай падтрымкі і ўзаемадапамогі.

З другога боку, было-б вялікай памылкай, як гэта прапанавала Роза Люксембург і іншыя, не ўключаць у нацыянальную праграму лозунга аб праве нацый на самавызначэнне, бо гэта не толькі прыніжала малыя народы і нацыянальнасці, але было-б шкодным у будаўніцтве соцыялізма, магло-б адмоўна ўздзейнічаць на нацыянальна - вызваленчы рух каланіяльных і залежных краін.

Практычнае вырашэнне ленінскага нацыянальнага пытання пасля перамогі Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі ў Расіі, у многанацыянальнай краіне, дзе былі нават такія нацыянальныя меншасці, якія стаялі ў сваім развіцці на феадальным узроўні, прынесла перамогу ленінізму, выклікала сімпатыі і падтрымку прыгнечаных і каланіяльных народаў, якія яшчэ з большай сілай пачалі весці нацыянальна-вызваленчую барацьбу.

Часам можна пачуць з боку ворагаў соцыялізма, нацыяналістаў і шавіністаў, аб тым, што камуністы імкнуцца да «асіміляцыі» народаў, што яны забіваюць нацыянальную культуру і г. д. Таму, гавораць нацыяналісты, неабходна выхоўваць народы ў духу адасаблення, а не зближэння.

І марксісцка- ленінская тэорыя і практыка будаўніцтва соцыялізма абвяргаюць вымыслы ўсіх нашых ворагаў. Ні пры якім іншым існуючым да гэтага часу ладзе не было такіх вялікіх магчымасцей развіцця адсталых народаў, як пры соцыялізме. Ідэолагі капіталізма не могуць прывесці ніводнага прыкладу, каб пры капіталізме малыя, у эканамічных і культурных адносінах адсталыя народы дасяглі высокага ўзроўню эканамічнага і культурнага развіцця. Савецкі Саюз і іншыя соцыялістычныя краіны правільна вырашылі нацыянальнае пытанне. Гэта вымушаны прызнаць нават тыя людзі, якія далёка стаяць ад соцыялізма, якія пабывалі ў СССР і іншых краінах соцыялістычнага лагера.

Соцыялістычны лад ўяўляе не толькі фармальныя, але і фактычныя магчымасці роўнапраўнага развіцця ўсіх народаў, усіх нацый розных краін ці адной і той-жа краіны. Чым вышэй стаіць даная нацыя ў эканамічных і культурных адносінах пры соцыялізме, тым больш яна ўносіць у будаўніцтва соцыялізма, а гэта галоўнае. Чым вышэйшая культура данай нацыі, тым большы яе ўклад у агульную скарбніцу нацыянальнай культуры. Ленінізм стаіць, такім чынам, за роўнапраўнае развіццё ўсіх нацый, аднак выкрывае тых, хто імкнецца да іх ізаляцыі. Ленінізм імкнецца да зближэння нацый, да разбурэння нацыянальных перашкод, і ў гэтым заключаецца найвялікшы прагрэс чалавецтва. Успомнім некаторыя выказванні В. І. Леніна па гэтаму пытанню. Ён пісаў, што «той не марксіст, той нават не дэмакрат, хто не прызнае і не адстойвае роўнапраўя нацый і моў, не змагаецца з усялякім нацыянальным прыгнётам ці нероўнапраўем. Гэта несумненна. Але несумненна таксама, што той быццам-бы марксіст, які на чым свет стаіць лае марксіста іншай нацыі за «асімілятарства» на справе з'яўляецца толькі нацыяналістычным мешчанінам.»[2]) І далей: «Хто не ўтапіўся ў нацыяналістычных забабонах, той не зможа не ўбачыць у гэтым працэсе асіміляцыі нацый капіталізмам (не гаворачы ўжо аб соцыялізме — заўвага У. Л-скі) найвялікшага гістарычнага прагрэса, разбурэнне нацыянальнай адсталасці розных мядзвежых бярлог — асабліва у адсталых краінах накшталт Расіі.»[3])

Гэтыя ленінскія выказванні маюць велізарнае значэнне ў сучасны момант. І яны знаходзяць застасаванне у практычнай дзейнасці комуністычных і рабочых партыяў.

мгр УЛ. ЛЕБЯДЗІНСКІ

[1]) *Ленін, том 21 стар. 372*
[2]) *Ленін, том 20 стар. 12*
[3]) *Ленін, том 20 стар. 13.*

Трэба вучыцца будаваць па-балгарску

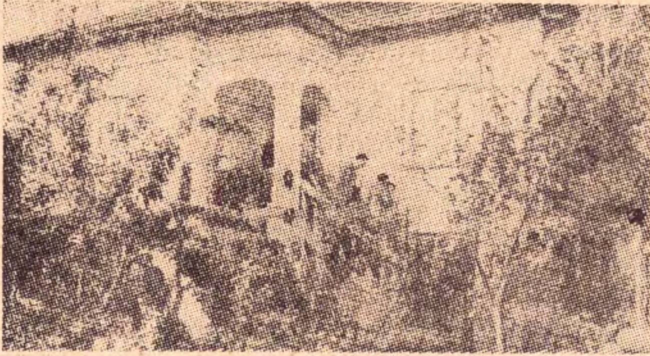

На здымку бачым невялікую дачу з агародцам. Хто жыве ў гэтай дачы? Мабыць лекар ці загадчык нейкай кааперацыі? А мо' тут дзіцячы сад? Не, тут жыве сялянская сям'я. На партэры ёсць кухня, пральня, бакоўка, а на паверсе — пакоі. Як-жа селянін пабудаваў сабе такі дом?

Найлепш і найхутчэй гэта рабіць у шасцёх. У тым месцы, дзе маецца стаяць дом, трэба зрабіць выкап на фундамент. Двух гаспадароў капаюць гліну (бо зямля тут глiністая), звільготненую настолькі, каб сціснутая ў руках фармавалася ў груды; адзін возіць гліну тачкай да ручнога прэса, двух робяць цэглы; адзін адвозіць і складае да сушэння. На працягу дня такім чынам можна зрабіць у сярэднім 6.000 штук сырой цэглы — па тысячу штук на адну асобу.

Пасля двух тыдняў, дзень у дзень папрацаваўшы, кожны зробіць столькі сырой цэглы, колькі трэба на дом. Калі цэгла прасохне, тады кожны на сваім мейсцы складае з гэтай цэглы піраміду. На сам спод трэба палажыць, пакідаючы каналы на цуг, радок паленай цэглы, а паверх яе зложыць цэглу сырую. Да выпальвання саломай цэглу складаецца так, каб што два рады быў вольны (таксама на дзве цэглы шырыні) канал паступова звужаючыся да верху. Аднак выпальваць саломай невыгадна, бо штодзесяць дні і ночы трэба дакладаць яе ізноў. Зрэшты, не ўсюды гэтай саломы ёсць пад дастаткам.

Часцей за ўсё цэглу выпальваецца вугальнай драбязою. У такім выпадку каналы паміж цэглай павінны быць значна меншыя, цэглу складаецца шчыльна перасыпаючы кожны радок невялікай колькасці драбязы. На тры тысячы штук цэглы патрэбна 1 тона драбязы. Калі ўжо ўсё зроблена, тады трэба падпаліць вугальную драбязу са споду і пачакаць два тыдні. Праз гэты час ўся драбяза перагарыць аж да верху, печ пагасае і стыгне. Пасля двух тыдняў вонкавыя цэглы адкідаем, а з рэшты — гэта моцныя чырвоныя цэглы, маем будаўнічы матэрыял.

Праз гэты час, як цэгла выпальваецца трэба падрыхтаваць іншыя будаўнічыя матэрыялы: каменне на фундамент, бэлькі, чарапіцу і інш. Калі ёсць увесь неабходны матэрыял — тады смела можна брацца за работу.

У Балгарыі новыя дамы, гаспадарчыя будынкі вырастаючыя муры прыйшлося пабачыць, па дарозе, у кожнай вёсцы.

У 1956 г. у балгарскіх вёсках пабудавана 13 082 новых дамоў, якіх жыллёвая плошча складае лік 909.071 квадратных метраў.

У мінулым годзе жыллёвае будаўніцтва на вёсцы яшчэ шырэй разгарнулася. Здаецца, што на развіццё будаўніцтва балгарскай вёскі вялікі ўплыў зрабіла сельскагаспадарчая кааперацыя. Якім чынам?

Памінаючы справу даходаў, трэба сказаць, што кааператывы вызвалілі сваіх членаў ад навалы пастаяннай працы, якая пры ўмовах індывідуальнай гаспадаркі не давала магчымасцей паасобным гаспадарам адарвацца ад поля і заняцца будаўніцтвам. У сучасны момант, частка членаў сельскагаспадарчых кааператываў, без страты для кааператываў, мае на гэта патрэбны час. Сельскагаспадарчыя кааператывы стварылі сялянству карысныя абставіны арганізавацца ў гурткі, каб вырабляць будаўнічыя матэрыялы на ўласную карысць. Сельгаскааператывы Балгарыі дастаткова вялікія, таму ствараюцца спецыяльныя будаўнічыя брыгады, якія праз увесь сезон нічога не робяць, толькі будуюць дамы, гаспадарчыя і камунальныя будынкі.

Вось, напрыклад, у сельгаскааператыве ў Стаціне пабудавана ўжо больш чым 100 калектыўных гаспадарчых будынкаў і 214 новых жыллёвых дамоў. За працу пры пабудове будынкаў сельгаскааператыў плаціць уласнымі працаднямі. Кааператыў у Стаціне плаціць да 80—120 працадзён (у растэрмінаўку, або аднаразова — як у гэтым годзе) на год.

Часта здараецца і так, што член сельгаскааператыва ставіць сабе два будынкі: адзін сабе, а другі для падрастаючай дачкі.

Балгары гавораць: «Калі турак багацее — купляе сабе другую жонку, а калі балгар багацее — будуе другі дом».

А што дзеецца ў нас? І ў нас ёсць усе спрыяльныя ўмовы да таго, каб будаваць такія цагельні, як у Балгарыі. Ёсць адпаведная гліна, і вугальнай драбязы мусіць не забракуе, а ручныя прэсы — гэта таксама не вялікая «філасофія».

Трэба толькі навучыцца балгарскаму спосабу выпальвання цэглы, і развіваць яго ў шырокім маштабе. Зрэшты і ў нас некаторым сялянам вядомая гэта штука, толькі чамусьці не развіваюць вытворчасці.

У нашай краіне ёсць прадпрыемствы і арганізацыі, якіх заданнем з'яўляецца падтрымоўванне будаўніцтва на вёсцы, аднак калі разыходзіцца аб будаўнічыя матэрыялы — дык яны чамусьці азіраюцца на дзяржаўную прамысловасць, а не думаюць, каб на вёсцы развіць гэтую галіну вытворчасці.

І. КЛІГЭРТ
(Хлопска Дрога)

Сельскагаспадарчыя парады

Гадуем куранят

У Беластоцкім ваяводстве ёсць 9 інкубатараў, дзе можна купіць куранят: Беласток, Бельск, Саколка, Ломжа, Шапятова, Аўгустаў, Элк, Прасткі і Алецка. Кураняты прадаюцца штотыдзень па аўторках, серадах і чацвяргах. Цана — па 5 зл за штуку.

Купленыя кураняты можна далучыць да куранят выседжаных курыцай. Пры гэтым трэба памятаць, каб на поўгадзіны забраць квактуху, каб купленыя кураняты прапахлі супольным пахам. Трэба гэта зрабіць не пазней як у наступны дзень пасля таго, як кураняткі павыклёўваюцца, калі ўзрост усіх куранят аднолькавы.

Кураняты з інкубатара можна таксама падкладаць пад наседку сядзеўшую на яйках толькі праз некалькі дзён, падкладаючы па адным і ўважаючы ці квактуха іх не дзяўбе. У поўгадзіны па прывязенні куранят з інкубатара даем ім перагатаваную ваду і мінеральны корм складаючыся з патоўчаных скарупак яек гатаваных праз дзве гадзіны, дробназярністага пяску, тоўчанай цэглы і драўлянага вугалю. Пасля гадзіны даем першы натуральны корм. Можа гэта быць грэчаная каша, адсеяны пшанічны корм (сьрута), альбо мешанка ДК. Калі няма гэтых кармоў можна даць аўсяныя платкі альбо кашу манну. У першым тыдні жыцця куранят трэба карміць 6—7 разоў у дзень, што дзве і поў гадзіны. Пажаданым ёсць задаваць куранятам льнянае семя і з першага дня даваць адтлушчанае кіслае малако, альбо свежы тварог ці маслянку. Пры кармленні куранят трэба дбаць аб тое, каб пасудзіны былі чыстымі — гэта вельмі важна для таго, каб утрымаць іх здаровымі.

З другога дня даецца цёртую чырвоную моркву, цукровыя буракі, альбо цыбулю. Добрай зелянінай з'яўляецца крапіва.

Чатырохтыднёвым куранятам можна ўжо даваць пшанічны корм і ячменны корм (ломанае зерне), а на шостым тыдні пачынаем дадаваць да вільготнай пашы крыху абранай гатаванай бульбы. У гэтым перыядзе даем корму 3—4 разы ў дзень.

Пасля заканчэння шасці тыдняў жыцця кураняты патрабуюць многа зелені, паветра, сонейка, прасторы і руху. Найлепш калі могуць папасвацца на неаграніачанай зялёнай прасторы як сад, або сухое пасбішча. Калі ў гаспадарцы не знойдзецца спецыяльнага палетка для гэтага, тады трэба абсеяць травою частку гарода, прызначваючы яе для куранят.

Калі хочам забяспечыць куранят ад хваробы, трэба дбаць, каб не стыкаліся яны з здаровымі курамі і не трэба трымаць у агульным стадзе штук хворых і слабых.

В. ТРАХІМОВІЧ

Мгр. М КАНАПАЦКІ

Творчае сяброўства братніх літаратур

(Да пытання аб польска—беларускіх літаратурных сувязях у XIX стагоддзі)

(Працяг са стар. 3)

таксама сваімі лінгвістычнымі разважаннямі спрыяў развіццю маладой беларускай літаратуры.

Каштоўны ўклад у развіццё беларускай літаратуры ўносіў таксама тагачасны прагрэсіўны польскі друк. Яшчэ ў першай палове XIX ст. на старонках такіх перыядычных выданняў, як «Тыгоднік Петербургскій» (1844), «Рочнік літэрацкі» (1843—1846) і «Зніч» з'яўляліся творы беларускай пісьмовай літаратуры і фальклору. Асабліва шмат месца ўдзяляў гэтым справам польскі друк у Вільні, дзе згуртавалася польская і маладая беларуская інтэлігенцыя. Вакол, напрыклад, польскай газеты «Кур'ер Віленскі» у другой палове XIX ст. утварыўся нават гурток беларускіх паэтаў і філолагаў, у склад якога ўваходзілі Караткевіч, Каратынскі, Земкевіч і перакладчык «Конрада Валенрода» на беларускую мову Дарэўскі-Вярыга. Гэты гурток карыстаўся падтрымкай лепшых прадстаўнікоў польскай дэмакратычнай інтэлігенцыі — паэта Людвіка Кандратовіча, выдатнага кампазітара Станіслава Манюшкі і даследчыка літаратуры Адама Кіркора. З кожным годам пашыралася кола польскай інтэлігенцыі, якая спачувальна ставілася да культурнага адраджэння беларусаў. З яе асяроддзя выходзілі людзі, якія ўносілі свой уклад у фарміраванне беларускай нацыянальнай літаратуры. Паасобныя пісьменнікі і літаратурныя крытыкі вельмі дапамаглі беларускаму народу ў справе ўзвядзення забароненай і пагарджанай на працягу цэлых стагоддзяў яго роднай мовы на ступень літаратурнай.

Надзвычай цікавым і параўнальна мала вывучаным з'яўляецца пытанне ўплыву польскай прагрэсіўнай літаратурнай крытыкі на фарміраванне творчасці аднаго з першых сейбітаў на ніве беларускай рэалістычнай літаратуры — Дуніна - Марцінкевіча. У мінулым годзе беларуская грамадскасць адзначала 150-годдзе з дня нараджэння пісьменніка. У сувязі з гэтай датай беларускі совецкі літаратурны друк прысвяціў Марцінкевічу шэраг цікавых артыкулаў, якія ўносяць шмат новага і каштоўнага ў справу больш дакладнага азнаямлення з яго творчасцю. Нават павярхоўны агляд гэтых матэрыялаў гаворыць нам аб цесных узаемаадносінах паміж польскай літаратурай і творчай спадчынай Марцінкевіча, аб узаемаадносінах, якія складаюць слаўную старонку ў гісторыі польска - беларускіх літаратурных сувязей мінулага стагоддзя.

Пачатак літаратурнай дзейнасці Марцінкевіча прыпадае на 40-ыя годы. Першым яго буйным творам было лібрэта двухактовай камічнай оперы «Сялянка», музыку да якой напісаў польскі кампазітар Ст. Манюшка. У друку яна з'явілася ў 1846 годзе. Аднак самую шырокую вядомасць опера набыла ў перыяд 1852—1855 гг., дзякуючы яе пастаноўцы ў Мінску. Першым сур'ёзным водгукам на пастаноўку оперы быў артыкул польскага дэмакратычнага паэта Людвіка Кандратовіча, змешчаны ў «Газеце варшаўскай» ў 1855 годзе. Гэты артыкул належыць да ліку трох, якія, паводле азначэння беларускага совецкага літаратуразнаўцы С. Александровіча «былі першай грунтоўнай размовай пра творчасць Дуніна - Марцінкевіча» («В. І. Дунін - Марцінкевіч і польская крытыка», «Літаратура і мастацтва», 1957, №95). Кандратовіч, станоўча ацэньваючы «Сялянку» за багаты збор «матэрыялу вялікай вартасці для рознастайнага вывучэння народных звычаяў», піша, што «Марцінкевіч выдатна знаёмы са складам і паэтычнымі адценнямі крывіцкай паэзіі, першы адважыўся сам складаць у вялікім маштабе творы на нашай народнай мове». Польскі крытык раіць Марцінкевічу ўдасканальваць сваё паэтычнае майстэрства і прысвяціць сябе літаратурнай дзейнасці на беларускай мове. Нашую ўвагу павінны звярнуць тыя словы Сыракомлі (псеўданім Кандратовіча), у якіх ён піша аб адвазе Марцінкевіча тварыць на беларускай мове. Так, у тыя часы трэба было сапраўды валодаць адвагай, каб быць беларускім пісьменнікам. Трэба было ўмець, не звяртаючы ўвагі на праследванні і забарону беларускай мовы царскім урадам з аднаго боку і наступ польскіх шавіністычных літаратурных колаў з другога, мужна выстаяць на абраным шляху. Невыпадкова ў польскім вершы «Хіба я стары?» (1856), урыўкі з якога ў перакладзе А. Зарыцкага ўпершыню былі надрукаваны ў «Літаратуры і мастацтве» 21 снежня 1957 г. (№101), так піша беларускі пясняр, звяртаючыся да ворагаў яго беларускай творчасці:

Ваш суд мне не страшны, хай злосна скавыча
У будцы сабака, увагі на пса не звярну я.
Як раіць пясняр Сыракомля, пішу я
Цяпер, як заўсёды на мове мужычай.

Ці-ж гэты ўрывак не сведчыць аб мужнасці беларускага пісьменніка, якога сваімі парадамі ўзбройваў Сыракомля?

(Працяг будзе)

Культурны абмен паміж СССР і Польшчай

Нядаўна падпісана ў Львове план культурнага абмену паміж акругамі: Львоўскай, Валынскай і Дарагоїыцкай з боку Украіны, і Люблінскім і Рэшаўскім ваяводствамі з боку Польшчы.

У бліжэйшай будучыні, мабыць нават у красавіку, будзе падпісаны такі план абмену і з Беларускай ССР.

Каб так ва ўсіх грамадах

У грамадзе Хадароўка (Сакольскі павет) у трох вёсках, а менавіта Трырэчча, Дрыга і Хадароўка сарганізаваліся гурткі Саюза сялянскай моладзі. Усе яны паставілі мэту — пабудаваць або сарганізаваць у сваіх вёсках клубы, у якіх маглі-б працаваць самадзейныя гурткі. Дзяўчаты гэтых гурткоў дамагаюцца, каб у іх вёсках сарганізаваць кулінарныя курсы.

На апошнім сходзе Саюза, моладзь пастанавіла сарганізаваць у маі маладзёжны фэст у Хадароўцы і гэтым адзначыць свята маладосці.

Курсы крою і шыцця

Нядаўна ПЗГС у Бельску сарганізаваў курс крою і шыцця. Пры дапамозе ПЗГС-а такія курсы сарганізаваны ў вёсках Алексін, Грабава, Лубін Касцельны, у Катлах і ў Бранску. Агульна ў Бельскім павеце курс крою і шыцця праходзіць 250 жанчын. Усе яны вельмі задаволеныя, таму, што не будзе патрэбы аддаваць кожную найменшую рэч для краўчыхі. Такім чынам паменшацца і сямейныя выдаткі.

М. Х.

****

Гал. рэдактар Г. ВАЛКАВЫЦКІ

„NIWA“

Organ Białoruskiego Tow Społ-Kult.

Adres redakcji Białystok ul. Wesołowskiego nr 1 tel 25-89

Wydawnictwo Prasowe RSW «Prasa».

Redaguje Kolegium.

Warunki prenumeraty:

Miesięcznie — 2.40 zł

Kwartalnie — 7.20 zł

Półrocznie — 14.40 zł

Rocznie — 28 80 zł

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch“

Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.

Prenumeratę na „Niwe“ przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju

Cena prenumeraty zagranicą: kwartalnie 10.15 zł, półrocznie 20.30 zł i rocznie 40,60 zł.

Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch“ Warszawa.

BZG Nakł. 5.450 E-2

З сесії ВРН у Беластоку

Справы сельскага будаўніцтва

У субогу, 12 красавіка адбылася сесія Ваяводскай Рады нарадовай у Беластоку. Яна была прысвечана вельмі важнай справе, менавіта развіццю сельскага будаўніцтва Беласточчыны.

Даклад аб развіцці сельскага будаўніцтва і вытворчасці будаўнічых матэрыялаў мясцовага паходжання прачытаў старшыня Прэзідыума ВРН, Ежы Попко.

У дакладзе сцвярджаецца што 72 прац. людзей Беласточчыны жыве на вёсцы. Калі разыходзіцца аб узровень культуры і сельскай вытворчасці веска Беласточчыны паважна адстае ад вёсак іншых раёнаў нашай дзяржавы. Амаль 37 тысяч гаспадароў нямае жыллёвых дамоў. Не лепш маецца справа з гаспадарчымі будынкамі. На адзін такі гаспадарчы будынак прыпадае 6,2 штук жывёліны. Нельга сказаць, што дзяржава не дапамагае сялянам у развіцці сельскага будаўніцтва. Толькі на працягу 1949 — 57 гадоў на Беласточчыне пры дапамозе дзяржавы пабудавана больш 70 тысяч будынкаў. Аднак гэта ўсё мала ў параўнанні з патрэбамі адсталай вёскі Беласточчыны.

Каб заспакоіць усе патрэбы звязаны з будаўніцтвам Беластоцкай вёскі, трэба будаваць штогод не менш 24 тысяч новых будынкаў, у тым 11 тысяч жыллёвых. І можна было-б іх будаваць. Бяда толькі ў тым, што сучасная вытворчасць будаўнічых матэрыялаў на Беласточчыне можа заспакоіць толькі 1/3 патрэб вёскі. Як з гэтага вынікае, далейшае развіццё сялянскага будаўніцтва ўзалежнена ад развіцця вытворчасці будаўнічых матэрыялаў. Таму вялікай неабходнасцю з'яўляецца будаўніцтва новых цагельняў, якіх нажаль усё яшчэ бракуе на Беласточчыне. Менавіта таму Прэзідыум ВРН у Беластоку прызначыла ў гэтым годзе дадаткова 3 1/2 мільёнаў зл. на развіццё цагельняў.

Пасля даклада Е. Попкі вывязалася вельмі ажыўленая дыскусія, у якой выступала 20 радных. Выступіў таксама прысутны на сесіі віцэміністр Будаўніцтва тав. Арашкевіч, які між іншым сказаў, што «сельскае будаўніцтва ўпершыню пастаўлена на сесіі ВРН. Міністэрства вельмі задаволена гэтым і будзе імкнуцца «заразіць» гэтай праблемай іншыя ваяводствы».

Каб прыйсці з дапамогай Беластоцкаму ваяводству, міністэрства пастанавіла пабудаваць на Беласточчыне тры вялікія цагельні, а таксама вялікую фабрыку чарапіцы з цэнтральных капіталаўкладанняў. Апрача таго, Беластоцкае ваяводства атрымае ў новым годзе 600 тысяч злоты доўгатэрміновых крэдытаў нізка апрацэнтаваных на сельскае індывідуальнае будаўніцтва.

Сесія ВРН прыняла пастанову ў справе развіцця сельскага будаўніцтва і вырабу будаўнічых матэрыялаў.

У пастанове, між іншым, гаворыцца, што ВРН прымае за мэту такі лозунг: «У кожнай грамадзе вырабляем будаўнічыя матэрыялы».

(х. б.)

Так працуюць сяляне у Рутцы

У вёсцы Рутка, у Бельскім павеце, ужо даўно сарганізаваўся сельскагаспадарчы гурток, які налічвае каля 100 асоб. Загадчыкам і арганізатарам сельгасгуртка з'яўляецца ляснік Ян Дамброўскі. Ён свае прафесіянальныя абавязкі ўмела спалучае з грамадскай працай — як у адным, так і ў другім выпадку мае добрыя вынікі. У мінулым годзе сельгасгурток залажыў цагельню, якая дала на патрэбы вёскі каля 160 тыс. штук цэглы.

У гэтым годзе 32 гаспадароў пастанавілі залажыць сіласы і прыгатаваць на зіму корм жывёле. Апрача таго вёска закупіла 41 штук гатунковых авечак — доўгаваўністых.

(аа).

Добра працуе сельгасгурток у Сачкоўцах

Сельгасгурток у Сачкоўцах (Сакольскі павет) налічвае 29 членаў. Гэты гурток мае ўжо вялікія дасягненні. Па ініцыятыве гуртка будуецца пажарнае дэпо і клуб, праводзіцца меліярацыю сенажаці, на пясчаных грунтах пасаджана 5 га лесу, апрача таго члены сельгасгуртка купілі кнура добрай расы, два бараны і завялі курэй кармазынскай пароды. Пастанавілі таксама ў гэтым годзе пабудаваць у сваёй вёсцы новы мост.

М. Х.

Ці ведаеш, што...

...265 ваўкоў забілі ў гэтым годзе польскія паляўнічыя?

...СССР пабудуе найбольшую сонечную электроўню.

Хачу быць членам БГ-КТ

Паважаная рэдакцыя! Цяпер часта і многа пішацца на старонках «Нівы» аб дзейнасці нашай арганізацыі Беларускага грамадска - культурнага таварыства. Я вельмі хачу быць яе членам. Нажаль ніхто з Павятовага Аддзела БГ-КТ у Саколцы не зацікавіў нас у гэтым напрамку, а я хачу ўтрымоўваць сувязь з Павятовым Аддзелам БГ-КТ ў Саколцы, толькі не ведаю, дзе ён знаходзіцца. Шчыра прашу вас падайце мне яго адрас.

М. Б.
Хілімоны,
пошта Новы Двор.

Ад рэдакцыі: Сакольскі аддзел БГ-КТ змяшчаецца ў будынку Мейскай рады ў Саколцы.

Хуліган пад ключом

У вёсцы Канюкі, (Бельскі павет) неякі Віктар Шумелюк разбіў каменем галаву Аляксею Дарашуку. Хулігана арыштавалі і будзе адказваць перад судом.

(аа)

Увага мастацкія калектывы

Набліжаецца тэрмін павятовых аглядаў мастацкай самадзейнасці. Нажаль, шмат мастацкіх калектываў у нашых паветах, не заяўляюць свайго ўдзелу ў аглядах. Напрыклад у Бельскім павеце, дагэтуль у Аддзеле культуры ПРН заявілася ўсяго некалькі. Не ляпей і ў іншых паветах.

У павятовых аглядах, як зрэшты і ў ваяводскім павінна прыняць удзел як найбольш артыстаў - самадзейнікаў.

(а а)

Дзядзька Сідар з Сынкоўцаў

У Сынкоўцах, у аддеглай вёсцы Дуброўскага павета, усе добра ведаюць дзядзьку Сідара. Ён быў удзельнікам Кастрычніцкай рэвалюцыі, а пасля салдатам Чырвонай Арміі. Але яму амаль не прышлося страляць. Чаму? А вось чаму. Дзядзька Сідар быў членам аркестра і яму найбольш прыходзілася іграць.

М. Х.

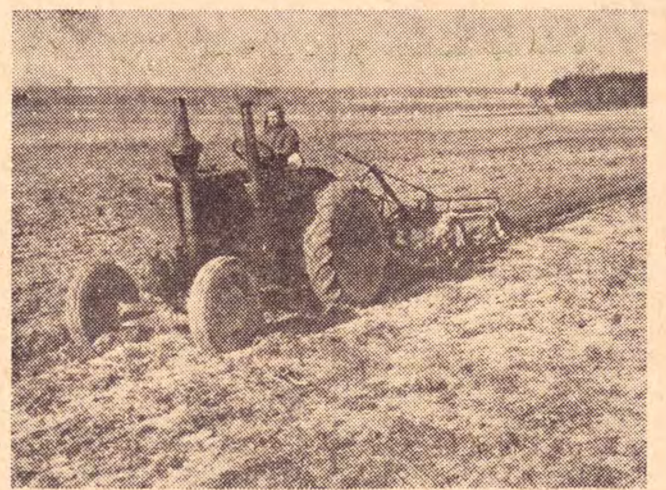

Яшчэ на палях Беласточчыны мясцамі ляжыць снег а ўжо на захадзе краіны на палях гудуць трактары. Сяляне прыступілі да вясенняга ворыва і пасеваў айса.

(Фото — ЦАФ)

Толькі для закаханых

Сардэчныя тайны

«Дарагое Сэрцайка», маю клопат і звяртаюся да цябе за парадай Ад даўжэйшага часу я пасябравала з хлопцам. Язэп заўсёды гаворыць, што любіць мяне, што я яму адна на свеце. І мне ён таксама падабаецца. Але на забаве Язэп ніколі не дазваляе мне патанцаваць з кім іншым, нават паразмаўляць. Калі з нейкім сябрам пастаю і паразмаўляю на боку, Язэп робіць авантуры. Заўсёды пагражае, каб я з нікім не сябравала, бо гэта, нібыта, зашкодзіць нашаму каханню. Ці слушна Язэп гэтак робіць? Ці заздрасць павінна выступаць разам з каханнем?».

ГАЛЯ В.
Бельскі павет

«Дарагая Галя! Заздрасць — гэта самая непрыстойная рыса характару чалавека і мае яна сваю доўгую гісторыю, аб якой з прычыны недахопу месца не буду Табе выясьняць. Сапраўднаму каханню характэрная не зайздрасць, а глыбокі ўзаемны давер двух людзей.

Ці гэта добра, што Язэп заздросціць? Не! Нават вельмі дрэнна, такім чынам ён адпіхае цябе ад сябе. Асоба культурная не павінна так паводзіць сябе.

Як паўплываць на Язэпа, каб змяніў свае адносіны? Мне здаецца, што трэба з ім адкрыта паразмаўляць аб гэтых справах і пастарайся пераканаць, што ён не мае рацыі.

СЭРЦАЙКА

ВЗГС ляпей працуе

Ваяводскае аб'еднанне гмінных кааператываў (ВЗГС) у Беластоку мае вялікія дасягненні ў сваёй дзейнасці за мінулы год, а таксама і ў гэтым годзе. Аб гэтым сведчаць наступныя факты: у 1956 годзе было манка, ВЗГС меў на 46 міль. зл. страты; а 1957 год быў пераломным годам, бо праўленне ВЗГС праявіла вострую барацьбу са зладзеямі і камбінатарамі. 800 чалавек звольнена з працы і 33 устаноў спалучана. Цяпер ёсць толькі 8 нерэнтабельных аб'ектаў, а было такіх у 1957 годзе аж 70.

За 1957 год ВЗГС не толькі што не мае страт, але сабраў аж 19 міль. зл. даходу.

М. Х.

У Рудні неабходная злеўня малака

Адной з хвалюючых спраў жыхароў Рудні ў Беластоцкім павеце з'яўляецца наладжанне ў гэтай вёсцы злеўні малака. Шмат жыхароў Рудні, ды не толькі Рудні але і акалічных вёсак: Гарбароў, Бахуроў, Боўтрыкаў, з ахвотай пралавалі-б дзяржаве малако. Што-ж, калі злеўня малака знаходзіцца ў Бандарах, аддаленых за 2 кіламетры. Ці-ж захоча гаспадар у кожную раніцу адрывацца ад працы і несці гэтыя 2—3 літры малака аж у Бандары? Вядома, што не. Таму большасць гаспадароў Рудні і акалічных вёсак упрост прымушана не пралаваць малака дзяржаве.

Памяшканне на злеўню малака ў Рудні знойдзецца. Трэба толькі каб кіраўнікі малачарні ў Міхалове пацікавіліся гэтай справай і як найхутчэй наладзілі яе. Несумненна будзе гэта ў карысць і дзяржаве і сялянам.

ІВАН ПАЎЛАШУК
Рудня

Папраўка

У №15 «Нівы» у артыкуле Віктара Шведа, сакратара ГП БГ-КТ п. з. «Глыбей змест, рознастайней формы нашай працы», закралася памылка ў другой калонцы ў 7 абзацы

Замест «Арганізаванне аддзелаў», павінна быць «Актывізаванне аддзелаў...».

Рэдакцыйная пошта

АЛЯКСАНДР МАРЦІНКЕВІЧ — Кошкі. Будаўнічы жужаль можна купіць. Цана 22 зл. 50 гр за тону. Заказы прымае:
Przedsiębiorstwo Eksploatacji Żużla Paleniskowego, Katowice, ul. Armii Czerwonej 58.

Усякая ўсячына

ЛЕПШ ПОЗНА, ЧЫМ НІКОЛІ

Кіраўнікі дзяржаўнай псіхіятрычнай лячэбніцы ў горадзе Калумбус (ЗША) пасля шматгадовага перапынку правёўшы правесці інвентарызацыю маёмасці бальніцы, а таксама пералічыць усіх хворых. Увесь персанал быў страшна здзіўлены, калі было, між іншым, высветлена, што найстарэйшы жыхар лячэбніцы, 70-гадовы Гарры Гэйдж, ужо 29 год таму назад быў прызнаны камісіяй зусім здаровым і тады-ж павінен быў быць вызвалены з дома вар'ятаў. Аднак яго сям'і і яму самому забыліся паведаміць гэтую радасную навіну, і толькі цяпер, праз 29 год, ён вышаў на волю.

ГАНАРАР ЦАРА ДАВІДА

Праз тры тысячы год пасля сваёй уласнай смерці старажытнаўрэйскі цар Давід можа атрымаць літаратурны ганарар.

Справа ў тым, што вядомы дацкі кампазітар Герман Копель пераклаў на музыку некалькі псалмаў цара Давіда. Нядаўна Копель атрымаў ліст з аднаго музычнага аб'яднання, да якога была прыкладзена разлікова ведамасць. «Дзве трэці сумы, якою мы аплачваем вашы цудоўныя творы, — гаварылася ў лісьце,—належаць вам, як аўтару музыкі, і адна трэць належыць аўтару тэкста — пану Давіду».

ЗЛАЧЫНСТВА І ПАКАРАННЕ.

Ратуючыся ад штодзённых хатніх спрэчак і цяжкага характару сваёй жонкі, нейкі Кайзер з Берна ў адзін цудоўны дзень уцёк з хаты, не пакінуўшы жонцы ні грошай, ні свайго новага адраса. Энергічная жанчына не разгубілася і змясціла ў газеце аб'яву аб уласнай смерці. На наступны дзень муж вярнуўся дамоў, каб прыняць удзел у пахаванні, але на парозе кватэры яго сустрэла жонка, узброеная палкай для выбівання дывана.

Аб далейшым лёсе пана Кайзера пакуль нічога не вядома.

ЗМАГАННЕ З КРАКАДЗІЛАМ

Драматычнае змаганне з кракадзілам вёў афрыканскі вучыцель у Поўднёвай Радэзіі. Кракадзіл схапіў яго жонку за руку і хацеў уцягнуць у ваду. Вучыцель кінуўся на яго з кіем і пасля доўгага змагання выратаваў жонку.

АМЕРЫКАНСКІЯ РАКЕТЫ Ў ЗАХОДНЯЙ ГЕРМАНІІ...

...І ІХ ПЕРШЫЯ АХВЯРЫ

З часопіса «Ойленшпігель» (ГДР).

Хто гэта бачыў?

У адной швейцарскай гасцініцы размаўляюць з сабою містэр М. і містэр В.

— Зразумела, містэр М., — што медыцына мае дасягненні дзякуючы вучоным усяго свету, аднак пальма першынства прыслугоўвае вучоным Вялікай Брытаніі. А вось вам і прыклад: адзін з прадстаўнікоў Каралеўскага навуковага таварыства ўставіў пацыенту бараняе вока на месца яго ўласнага, скалечанага, і пацыент зусім нармальна ўсё бачыць.

— Не сказаў-бы я, — з годнасцю прамовіў містэр М, — што швейцарскія вучоныя ўступаюць вучоным Вялікабрытаніі.

Звяртаю вашу ўвагу на такі факт: У апошнім тыдні. адзін з працаўнікоў нашай медыцыны, праф. Убенс даправіў пацыенту баранюю галаву замест яго ўласнай, пабітай І той зусім нармальна чуецца.

Містэр М. пакруціў з недаверам галавою, пасля чаго спытаў:

— А хто-ж гэта бачыў містэр В?

— Той, хто бараняе вока меў, — спакойна адказаў містэр В.

Плямы

Многія грамадзяне перажываюць непрыемныя моманты за ўсялякія плямы. Хімічныя пральні ў нас сла а працуюць; грошы ўмеюць браць, але плям выводзіць не ўмеюць.

Не прыўныйвайце, дарагія чытачы! Плямы можаце выводзіць самі, у хатніх умовах, прымітыўным спосабам, без дапамогі бытавых арцеляў.

Перад тым, як станеце чысціць, неабходна ўстанавіць паходжанне плямы. Калі гэта пляма з атраманту, то можна з радасці польку скакаць вакол стала. Атрамант у нас такой дрэннай якасці, што толькі ў ваду сунеш і ўжо плямы нават следу не застанецца.

Калі пляма з тлушчу, тады справа горшая. Для выводзення такой плямы неабходная прамакальная папера, якой нідзе ў нас не знойдзеш. Лісточкамі прамакальнай паперы са школьных сшыткаў можна толькі слёзы вучняў прамакаць.

Калі знянацку зробіцца пляма ад варэння, то такую свежую пляму можна злізаць языком, што нават прыемным з'яўляецца для тых, якія любяць салодкія рэчы. Горш аднак са старымі плямамі ад варэння. Тут без раствору нашатырнага спірту не абыйдзешся.

Але змагаючыся са старымі плямамі не лайцеся, дарагія мае чытачы. У нас з усім старым могуць мароці, не толькі з плямамі!

Ведайце, можна вычысціць усялякага роду плямы з выключэннем тых, якія знаходзяцца на сонцы і ў чалавека на сумленні.

Дзядзька Лявон

Кіно ў кіно, інакш кажучы Новаберазоўская балячка

На пачатку мінулага месяца прыехала доўгачаканае кіно ў вёску Новаберазова ў Гайнаўскім павеце. Незадоўга памяшканне, дзе меўся дэманстравацца кінофільм біткам запоўнілася сялянамі не толькі Новаберазова, але і адлеглых вёсак.

Раптам дзверы са скрыпам шырока расчыніліся і ў памяшканне, хістаючыся на ап'янелых нагах, увайшоў мясцовы заправіла Рыгор Ф. Ён няўпэўнена шырока расставіў ногі і ўставіўшыся атупанеўшымі вачыма ў прысутных, пачаў сакавіта лаяцца.

— Вось вам і другое кіно.

Большасць з дакорам глядзела на п'яніцу.

Тут ён пахіснуўся і паваліўся на лаўку, дзе сядзелі дзеці. Яны спалохана загаласілі, пачалі плакаць.

Старэйшая кабета, ветліва звярнула ўвагу п'яніцы на яго дрэнныя паводзіны, упамінаючы з' сваё патурбаванае дзіцё.

— Маўчы, старая кватуха, — прабалбатаў азвярэлы п'яніца, — хочаш, зараз у зяпы суну — пагрозіў ён.

Доўга нельга было дэманстраваць кінофільма, бо п'яны хуліган не мог ніяк супакоіцца. Рыгор Ф. не толькі тут хуліганіць. Ён з'яўляецца сапраўднай балячкай у жыцці вёскі Новаберазова. За розныя хуліганскія выбрыкі ўжо неаднойчы быў пакараны прысуднай калегіяй. Нажаль, відаць гэта яму не дапамагло. Як тады ўспакоіць хулігана?

На падставе карэспандэнцыі апрацаваў ШУЛЯК

Усё праз водку

Што на свеце вытварае,
Гэта водка праклятая,
Божа мілы!
Гэта-ж трэба падзівіцца:
У бутэльцы той вадзіцы
Толькі сілы.

За кілішак той брыдоты
Аддаеш апошні злоты
З заработку,
А колькі ў турмах людзей вучаць,
Колькі ў пекле бабаў мучаць
Усё праз водку.

Што за сіла, што за чары
У бутэльцы тае гары,
Сам не знаеш:
Вып'еш чарку той атруты
І будзь голы, будзь разуты.
А спяваеш.

Жыць на свеце буду колькі
Дзве бутэлькі самагонкі
Не забуду.
Раз нарушыў я парадкі —
Мяне тураць за манаткі
Да прысуду.

Мая баба лемантуе, —
Я бутэльку... і другую
Самагонкі —
І міліцыя абвяла,
Як нічога не бывала
Хілім чаркі.

Памірацьь я не баюся —
На тым свеце нажывуся —
Скажу толькі:
Хоць без портак пахавайце,
Але разам закапайце
Літар водкі.

І маліцца Богу, плакаць
За душу маю, як лапаць,
Вам не трэба.
За літрак той вадзіцы
Святы Пётр адчыніць дзверцы
Мне ў неба.

СТАНІСЛАЎ УЛАДЗІН

Паляўнічы і воўк

Паляўнічыя, так як і рыбакі, славяцца тым, што калі расказваюць — дык залішне фантазіруюць і шмат чаго нахлусяць. Аднойчы такі паляўнічы расказваў у кампаніі, як яму давялося ад ваўка абараняцца.

— Іду я аднойчы лесам, гляджу, вылазіць з-за куста ён падлюга, а ў мяне ні стрэльбы, ні кала пад рукою. Што рабіць — думаю сабе, аж-но той ужо горла развіў і на мяне кідаецца.

— Ну і што, і што далей адбылося? — спыталі раптам зацікаўленыя слухачы.

— А нічога, — у адказ ім паляўнічы, — як ён на мяне — то я раз, яму руку ў горла, аж да хваста дастаў, так і выцягнуў падлу навыварат.

З літасці

Суд разглядваў справу за забойства. Суддзя звярнуўся да абвінавачанага:

— Скажыце, калі ласка, чаму вы паваліўшы Міхася клюшняй, яшчэ і наважыліся горла касою перарэзаць?

— З літасці, высокі судзе, таму, што не мог глядзець, як ён мучыўся.

Якое шчасце

Вася вельмі ўсхваляваны. Не скінуў яшчэ паліто, а ўжо хутка гаворыць жонцы навіну, якая яго прывяла ў такі стан.

— Падумай сабе, Сцёпа, з якім ты была заручана, сёння выкінуў праз акно сваю жонку, бо яго здраджвала!

— Божа мой, якое шчасце, што я за цябе выйшла замуж — адказала Маня, закідаючы рукі сваяму мужу на шыю.

АБ

Шкада

— У тэтага спевака заўсёды адчуваецца, што песня плыве яму проста з сэрца...

— Так, толькі шкада, што праз нос.

АБ

Ліст да Дзядзькі Левана

Добры дзень Лявонка!

Ну й здабыў Ты ў мяне паважанне — Дзядзька. Вядома, — рэдактар, ні з таго кубка ваду п'е і можа хадзіць дарма, без білета ў музей, тэатр, цырк. Няма месца дзе-б ён свой нос не ўсадзіў. Ды. каб яшчэ так, але як што не спадабаецца, то бярэ за каўнер і пад суд стаўляе — такому ўсюды давер'е.

У мяне, Дзядзька, іначай клеяцца гэтыя справы. Дзе паварушыся — стоп! — Білет. Аднойчы згубіў чыгуначны білет і ні мей выхаду дадому, ну і што? Начаваў на пероне.

Я й за грошы не заўсёды дастанyся ў тэатр, а калі і дастануся — то малая радасць. Выйду, а ў вачах мне ўсё бліскае рэдактара карбітоўка, — ці як яна тамай называецца, з якою, то ён чапляецца на балконах, то пад балконамі, а то і на сцэну залезе і найлепшы момант — (цалаванне) сабою закрые — і будзь добры да такіх. Я дзівуюся, як яму пазваляюць уваходзіць з такім пяруном, гэта-ж брат ні жарты, як смальне то і будынак можа загарэцца. Салодкае жыццё маюць гэтыя рэдактары.

На добрую думку Ты, Лявонка, папаў, каб арганізаваць беларускі гурток. У нас у Кашаліне і ваяводстве, пражывае шмат беларусаў, якія нават штодзённа карыстаюцца беларускай мовай.

Такі гурток прыблізіў-бы іх да роднага слова і культуры, меў-бы задавальненне з жыцця Думаю, падтрымаюць гэтую ініцыятыву землякі і зайваці адносна таго маглі-б пісаць у «Ніву», або Табе, Дзядзька Лявон.

З прывітаннем ПАМФІЛА